

Zaključki občinske konference ZK Kočevje

Občinska konferenca Zveze komunistov Kočevje, ki je bila 30. oktobra, je po razpravi sprejela in odobrila poročilo občinskega komiteja ZK ter referat sekretarja o bodočih nalogah komunistov v občini Kočevje. Konferenca je ugotovila, da je delo komiteja potekalo po načelih VII. kongresa ZKJ, smernicah III. in IV. plenuma CK ZKJ in pisma IK.

Ugotavljamo, da je bilo politično delo Zveze komunistov učinkovito usmerjeno k spodbujanju in usposabljanju članstva ZK za uspešen razvoj gospodarstva, za idejno politično enotnost akcij komunistov, za njihovo ideološko izobraževanje ter za krepitev socialističnih družbenih odnosov.

Na osnovi poročila, referata in razprave so bili na konferenci sprejeti naslednji sklepi:

● Ko govorimo o delu komunistov v delovnih organizacijah, ne moremo mimo dejstva, da sta proizvodnja in proizvodnost osnova celotnemu gospodarskemu razvoju. Zato se moramo komunisti še posebej zavzemati za obvezno izpolnitev proizvodnih nalog. Pri tem pa ne gre le za kvalitetno izpolnjevanje, temveč moramo stremeti tudi za boljšo kvaliteto proizvodov in znižanje proizvodnih stroškov. Razprave o povečani produktivnosti naj se realizirajo na slehernem delovnem mestu. Stanje na tržišču nam ne dopušča, da proizvajamo vse in za vsako ceno. V to nas silijo razmere tako na domačem, kot na zunanjem tržišču.

Razprava je ugotovila, da imamo v komuni še celo vrsto delovnih organizacij, ki se s svojo proizvodnjo niso dovolj uspešno uveljavile. Pri tem je posebno važna pravilna orientacija komunistov o njihovi vlogi, vsebini in metodah delovanja. Komunisti v delovnih organizacijah moramo poznati perspektivo v podjetju in imeti jasn koncept, kam in kako usmerjati svojo dejavnost. Poiskati in oceniti moramo tiste probleme ter okoliščine, ki vplivajo na organizacije in razpoloženje proizvajalcev. Naša stališča in predlogi morajo biti objektivno utemeljeni v korist kolektiva in skupnosti.

● Zaprtost gospodarstva v ozke okvire delovne organizacije ali občinske meje je v sedanjih razmerah neutemeljena in škoduje gospodarskim in družbenim interesom. Ko nekatere delovne organizacije iščejo kooperante izven območja komune, ugotavljamo po drugi strani neizkoriščene proizvodne kapacitete doma.

Komunisti moramo pri tem imeti enotna in jasnejša stališča, zavedaajoč se, da se le močna in specializirana proizvodnja lahko uspešno uveljavi na tržišču. Kakršnokoli združevanje ali sodelovanje v proizvodni naj bo ekonomsko utemeljeno, pobudo zanj pa naj daje proizvajavci sami.

● Čeprav so investicijska vlaganja v zadnjem času omejena, moramo najti način, da se proizvodnja še nadalje povečuje. Komunisti se moramo še posebno

(Konec na 2. strani)

NOVICE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VII. - št. 45

Kočevje 9. novembra 1962

Cena 20 din

Prva seja občinskega komiteja ZK Ribnica

Pretekli petek, 2. novembra, je bila v Ribnici prva seja novoizvoljenega občinskega komiteja ZK. Za sekretarja občinskega komiteja je bil ponovno izvoljen tov. Franc Debeljak.

Člani komiteja so bili seznanjeni z nalogami in dolžnostmi,

ki niso majhne. Potem so razpravljali o najaktualnejših političnih nalogah v bližnji prihodnosti in o programu dela. Skupno z ideološko komisijo bodo pripravili program politične šole, ki bo začela v kratkem z delom. Nasploh bodo posvetili izobraževalnemu delu komunistov veliko pozornost. Zato so v programu tudi seminarji za vodilne člane in ostale člane ZK. Člani občinskega komiteja bodo bolj živo kot doslej angažirani v delu osnovnih organizacij ZK in družbenega in političnega življenja nasploh.

Trenutno najvažnejša politična naloga je spoznavanje predosnutka nove ustave, ki ga morajo predvsem komunisti do dobro poznati, tako da bodo njegovo vsebino znali tolmačiti državljanom.

(-m)

Z nedavne občinske konference ZK Kočevje
Delegati poslušajo poročilo sekretarja Mira Heglerja

Občinska konferenca Počitniške zveze in letne skupščine njenih družin

Na nedavni občinski konferenci LMS Kočevje so veliko govorili tudi o delu Počitniške zveze. Sklepi konference z ozirom na nadaljnje delo Počitniške zveze, Zveze tabornikov in drugih specializiranih mladinskih organizacij so bili posameznim družinam po ustanovah in izvršnemu odboru PZ bodrilo pri izvedbi letnih skupščin ter občinske konference.

Letna skupščina družine PZ pri ČZP »Kočevski tisk« je bila 2. novembra. Kot gosta sta skupščini prisostvovala preds. izvršnega odbora obč. PZ in predsed. družine PZ gimnazije. O delu družine v minulemu letu je izjerno poročal predsednik Boštjan Fabjan.

Po še ostalih poročilih so raz-

(Konec na 2. strani)

Prihodnja seja ObLO

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora Kočevje je bilo sklenjeno, da bo prihodnja seja 27. novembra. Tedaj naj bi predvidoma razpravljali o poročilih sveta za šolstvo (reorganizacija osemletnega šolstva), sveta za blagovni promet (o trgovini in gostinstvu), stanovanjskega sklada in sodnika za prekrške.

Naše gospodarstvo v prihodnjem letu

Gospodarske organizacije pripravljajo v teh dneh predloge gospodarskih načrtov za prihodnje leto. Rezultati, ki jih podjetja dosegajo letos, so osnova planiranju za leto 1963. Glavne smernice razvoja je dal že IV. plenum CK ZKJ. Po teh navodilih in po možnostih, ki se kažejo v gospodarstvu, predvideva plan FLRJ za prihodnje leto zvišanje družbenega bruto proizvoda za 10,6 odstotka, narodni dohodek se bo predvidoma povečal za 11,9 odstotka, produktivnost za 6,1 odstotka, blagovni promet z inozemstvom pa za 12,5 odstotka.

Ta okvir razvoja gospodarstva v prihodnjem letu je nekakšna orientacija za planiranje v vseh komunah in zato tudi v kočevski. V naši občini bo letošnji plan po ocenah tretjega tromesečja dosežen. Za prihodnje leto predvidevamo povečanje družbenega bruto proizvoda za 18 odstotkov. Povečanje družbenega bruto proizvoda je navidežno veliko, če pa upoštevamo, da bo v letu 1963 začela poizkusno obratovati novozgrajena Kemična tovarna, je vzpon realen. Proizvodnja Kemične tovarne naj bi povečala družbeni bruto proizvod za 10 odstotkov, ostale panoge pa za 8 odstotkov. Da bomo to dosegli, je potrebno izkoristiti vse možnosti in rezerve, ki v gospodarskih organizacijah še obstajajo.

Občinska konferenca Počitniške zveze in letne skupščine njenih družin

(Nadalj. s 1. str.)

pravljali: o delu in pomenu PZ, o izletih in pohodih, o čim tesnejši povezavi med aktivni PZ po podjetjih, na šolah in na vasi.

Po izvolitvi novega odbora so sklenili, da morajo navezati še tesnejše stike z družino PZ na gimnaziji.

V delovnih aktivih kočevskih podjetij bomo propagirali PZ, delovno mladino seznanjali z delom PZ, pri tem delu pa se naslanjali na ObK LMS Kočevje.

Počitniška družina naj dobro pripravi več krajših izletov, za

pozneje pa več pohodov. Prvi skupni izlet naj bo 10. nov. v planinsko kočjo na Mestnem vrhu.

Podobno kot v delovnem kolektivu je potekla tudi skupščina družine PZ na gimnaziji. Bila je 3. novembra na gimnaziji. S prav takim dnevnim redom kot prejšnja, so prereševali svoje delo in ga kritično ocenili. Tudi dijaki so razpravljali še pod vtisom nedavne občinske konference LMS in v smislu njenih sklepov delali načrte za bodočnost.

Ko so izvolili nov odbor in dobera izčrpali dnevni red, so skle-

nili: Čim bolj razširiti svojo organizacijo na delovne kolektive in čim tesneje sodelovati z organizacijo LMS!

OBČINSKA KONFERENCA POČITNIŠKE ZVEZE

V nedeljo, 4. nov. je bila kot največja manifestacija počitniške dejavnosti v Kočevju občinska konferenca Počitniške zveze. Bila je na gimnaziji in ji je prisostvovalo 35 delegatov. Dnevni red je bil skrbno sestavljen. Tudi na tej konferenci se je lepo kazal vpliv obč. konference LMS in razprava je bila dober obet za bodoče delo

in še močnejše afirmiranje te naše množične mladinske organizacije. In še sklepi: Počitniška zveza naj razširi svojo organizacijo na delovne kolektive, pri tem pa naj ji pomaga ObK LMS.

Povečati moramo propagando v delovnih aktivih in seznanjati delovno mladino z delom, programom in načeli Počitniške zveze.

Poživiti moramo delo komisij. Počitniška zveza se mora tesneje povezati z družbeno-političnimi organizacijami. Povezava med aktivni Počitniške zveze na šolah, v podjetjih in na vasi naj bi bila v okviru skupnih akcij.

F. C.

Kočevska mladinska konferenca: Umberto Marušič, delegat iz IN-KOP, razpravlja o delu mladine v delavskih svetih in problemih koprivniške mladine

Sedem upravnih kazni

(fg) — Tržna inšpekcija v Ribnici je zadnje čase pokazala precejšnjo delavnost, kar je bilo tudi nujno potrebno za odpravo številnih napak in pomanjkljivosti v gostinskih in trgovskih lokalih. Oktobra je pregledala 28 gostinskih in trgovskih lokalov in KZ ter pri tem ugotovila vrsto pomanjkljivosti. Na podlagi ugo-

tovitev je predlagala v upravno kazenski postopek sedem gostiln in eno trgovino. Kontrola tržne inšpekcije je, kakor so pokazali pregledi v zadnjem mesecu, nujno potrebna, potrebni pa so tudi stalni, vsakomesečni pregledi, kajti ljudje marsikdaj kritizirajo poslovanje gostinskih in trgovskih lokalov, vidijo marsikatero pomanjkljivost, ki bode v oči...

Prva proizvodna konferenca v kočevski komuni

Mladinski aktiv ČZP »Kočevski tisk« je imel 6. nov. prvo proizvodno konferenco, ki je nad vse pričakovano dobro uspela. Prisotni so bili vsi mladinci in tudi starejši člani delovnega kolektiva. Ko je preds. mlad. aktiva pojasnil namen in pomen proizvodne konference, je mladim upravljavcem stekla beseda. Obravnavali so ovire v proizvodnji, kazali na pomanjkljivosti in predlagali ukrepe za izboljšanje, načeli so pereče vprašanje režijskih ur, predlagali ukrepe za čimboljše izučavanje vajencev, dali so na rešeto svoje lastno delo, govorili tudi o svojem glasilu »Upravljavec«, pač o vsem, kar zanima ali želi mlade upravljavce.

Na svoji prvi proizvodni konferenci so mladi upravljavci sprejeli tele sklepe:

Urediti je treba tehnološki proces v ročni stavnici s posebnim ozirom na oddelkovodjo stavnice.

Čimbolj skrbeti za izučavanje vajencev v ročni stavnici. Strožje nadzorovati prihajanje in odhajanje z dela.

Čimprej pripraviti predavanje o predosnutku ustave.

Glasilu kolektiva »Upravljavec« izdajati s sodelovanjem vseh mladincev v podjetju.

Prvi proizvodni konferenci je prisostvoval tudi direktor podjetja tov. Karničnik, Poudaril je, da je nad vse pozitivno že samo dejstvo, da mladi upravljavci dobro opažajo in tudi predlagajo izboljšave. Zagotovil jim je, da bo o vseh sklepih razpravljal tudi delavski svet.

F. C.

Zaključki občinske konference ZK v Kočevju

(Nadaljevanje s 1. str.)

zavzemati za to, da sredstva, s katerimi razpolagamo, tudi pravilno trošimo. Sredstva moramo vlagati tja, od koder pričakujemo najugodnejše gospodarske rezultate. Pri tem pa ne smemo upoštevati le potrebe svoje organizacije, temveč tudi potrebe komune in družbe.

Delitev čistega in osebnega dohodka mora še naprej ostati strogo v mejah produktivnosti ob upoštevanju načela: vsakemu po vloženem delu in uspehih na delovnem mestu.

Pri sprejemanju letošnjih planov pa se moramo komunisti zavzeti zlasti za to, da bodo sprejeti plani realni.

● V vseh organih delavskega in družbenega upravljanja mora biti celotna dejavnost komunistov usmerjena v razvijanje novih socialističnih družbenih odnosov. Komunisti se moramo vztrajno boriti za čimbolj demokratične obli-

ke gospodarjenja in vodenja v podjetju. Odkrito in odločno moramo nastopiti proti vsem pojavom birokratizma, nedemokratičnim odločitvam, privilegijem in dušenju delavskega samoupravljanja. Odločno se moramo boriti zoper sleherni kršitev pravic proizvajavcev. Pri odpravljanju navedenih slabosti morajo imeti odločilno vlogo komunisti, ki delajo v sindikatih. Ti si morajo prizadevati, da bodo sindikalne organizacije še bolj usmerjale svojo dejavnost v razvijanje delavskega in družbenega samoupravljanja. Sindikati se morajo zavzemati za mobilizacijo proizvajavcev in nenehno večanje proizvodnje in produktivnosti dela.

● Pri oceni dosedanjega dela idejno politične izgradnje ZK v naši občini opažamo določen napredek. Za sedanjo vlogo ZK ter za večjo politično aktivnost članov pa je napredek še premalo občuten, v nekaterih primerih pa celo zaostaja za družbenim raz-

vojem.

Komunisti bomo sposobni opraviti zastavljene naloge le tedaj, če se bomo sami trudili za lastno idejno rast. Politično delovanje komunistov v sedanjih pogojih ne more biti več na ravni agitacije in obveščanja. To dejstvo narekuje, da je ena glavnih nalog osnovnih organizacij ZK nenehna skrb za idejno politično izobraževanje svojih članov. Individualno izobraževanje mora postati osnovna naloga slehernega komuniste, saj je prav to osnova za vse ostale oblike izobraževanja. Študij na sestankih osnovnih organizacij naj bo prilagojen potrebam in razmeram, v katerih komunisti delajo.

● Nove metode dela ZK v družbeno političnih organizacijah in organih upravljanja so pokazale določene rezultate. Odras takšnega stanja je posebno v osnovnih organizacijah ZK v gospodarstvu, šolstvu in zdravstvu, medtem ko je stanje v terenskih osnovnih organizacijah skoro nespremenjeno. Načela III. pa tudi IV. plenuma bodo morala postati stalna prekisa komunistov pri reševanju vsakodnevni problemov.

Aktivni morajo postati trajnejša oblika dela komunistov po posameznih področjih, njihov obstoj

pa nam narekuje tudi vsestransko razgibana problematika v delovnih organizacijah. Dosedanje izkušnje nam dokazujejo, da je delo preko aktivov komunistov pozitivno vplivalo le na splošno stanje v delovnih organizacijah in ustanovah, temveč je imelo močan odraz tudi na politično aktivnost in medsebojne odnose komunistov.

● Kadrovanje v Zvezo komunistov naj se izoblikuje v delu družbenih organov in organizacijah. Družbeno delo in zavest naj bo merilo osnovnim organizacijam in ocena za sprejem novih članov v Zvezo komunistov. Osnovne organizacije naj stalno spremljajo aktivnost svojega članstva. Pri tem naj ne jemljejo zgolj funkcij, temveč ocenijo delo vsakega posameznega komuniste na področju, kjer je aktiven.

Komunisti moramo zagotoviti v vseh družbeno političnih organizacijah, organih upravljanja in društvih, da se bodo uveljavila napredna stališča. Poseben poudarek moramo dati komunistu posamezniku, katerega prisotnost se mora čutiti v družbeno političnem življenju in v osnovnih organizacijah Zveze komunistov, ki naj ga usposabljaajo za aktivno in uspešno delo.

O predosnutku nove ustave

Družbeno ekonomski sistem v Jugoslaviji je enoten in njeno ozemlje je enotno gospodarsko in carinsko območje. Družbeno politične skupnosti — federacija, socialistične republike, okraj, občine — zagotavljajo enake splošne pogoje za delo in pridobivanje. Na področju gospodarstva opravljajo družbeno politične skupnosti svoje funkcije s planiranjem razvoja gospodarstva in drugih delavnosti. Z družbenim planom se ne smejo kršiti samoupravne pravice, pa tudi ne spreminjati zakoni. Evidenco in nadzor glede uporabljanja družbenih sredstev opravlja enotna služba družbenega knjigovodstva.

Družbeno politično ureditev urejuje predosnutek za vso Jugoslavijo in samo v okviru teh določb se lahko gibljejo republiške ustave in statuti okrajev in občin.

Delovno ljudstvo je suvereno. Suverenost se mu ne more odvzeti. Vsebinsko se suverenost pojavlja kot oblast in kot opravljanje družbenih zadev. Oblastne funkcije lahko opravlja samo tisti, ki so mu te funkcije poverjene od delovnega ljudstva ali od organov, ki jih je delovno ljudstvo izvolilo. Svoje suverene pravice izvaja delovno ljudstvo posredno in neposredno. Posredno preko skupščin, politično izvršilnih organov in upravnih organov. Neposredno pa na referendumu, zborih volivcev, v krajevnih skupnostih, pri volitvah, v svetih in drugih oblikah neposredne demokracije. Sodno funkcijo oblasti opravljajo sodišča: občinsko, okrajno, republiško vrhovno in Vrhovno sodišče Jugoslavije. Na novo je ustanovljeno ustavno sodišče.

Temeljne pravice in dolžnosti človeka in občana, kakor jih obravnava predosnutek naše nove ustave, lahko razvrstimo v šest skupin:

— politične pravice: pravica do družbenega samoupravljanja, enakopravnost, politične svoboščine (svoboda govora, tiska, zbiranja), pravica peticije in pritožbe, pravica do ustavnega varstva, pravica do azila;

— osebne svoboščine: pravica osebnosti, svoboda gibanja in poklica, verska svoboda, nedotakljivost osebe, nedotakljivost stanovanja, nedotakljivost sporočil, pravica do odškodnine za neupravičeno obsodbo ali odvzem prostosti, pravica do državljanstva;

— kulturno-prosvetne pravice: pravica do znanstvenega in umetniškega dela, avtorska pravica, svoboda izpovedovanja narodnosti in narodne kulture, pravica uporabe svojega jezika, pravica do izobrazbe;

— socialno ekonomske pravice: pravica do samoupravljanja v delovnih organizacijah, pravica do plačila za delo, varstvo invalidov in dela nezmožnih oseb, pravica do dela, pravica do omejenega delovnega časa in plačanega letnega dopusta, varstvo mladine, žena in invalidov v delovnem razmerju, pravica do socialnega zavarovanja za primer bolezni, starosti, izgube delovne sposobnosti ter začasne nezaposlenosti, pravica do zdravstvenega varstva, pravica združevanja v sindikate, pravica dedovanja;

— družinske pravice: pravica do sklenitve zakonske zveze, roditeljske pravice, pravice nezakonskih otrok;

— dolžnosti človeka in občana: živeti od lastnega dela in spoštovati svobodo pred izkoriščanjem, vzajemno spoštovanje in sodelovanje pri izvrševanju pravic, v nevarnosti priskočiti drugemu v pomoč, vestno opravljati zaupane dolžnosti ob osebni odgovornosti, ob enakih pogojih za vse prispevati za družbene potrebe (davčne dolžnosti), ravnati se po ustavi in zakonih, braniti domovino.

Družbeno politične skupnosti so po predosnutku nove ustave:

OBČINA je temeljna družbeno-politična skupnost, katere pravice in dolžnosti določajo zvezna in republiška ustava, zakon, statut in drugi akti, ki si jih občina sama izda v skladu z ustavo in zakoni. Pravice in dolžnosti občine izvršuje občinska skupščina in njeni organi, krajevne skupnosti in občani na zborih volivcev in v drugih oblikah neposrednega odločanja.

OKRAJ se ustanovi za zadeve, ki so skupnega pomena za več občin. Člane okrajne skupščine volijo občinske skupščine izmed svojih članov. Vsak okraj ima svoj statut in samostojne vire dohodkov.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA je državna socialistična demokracična skupnost, ki temelji na samoupravi in oblasti delovnega ljudstva. V njej posamezen jugoslovanski narod izvršuje svoje suverene pravice, razen tistih, ki pripadajo Federaciji. Socialistična republika Srbija ima dve avtonomni enoti: pokrajino Vojvodino in oblast Kosovo in Metohijo, ki sta bili ustanovljeni po odločitvi Ljudske skupščine Ljudske republike Srbije, ker je bila to volja prebivalstva teh dveh območij.

FEDERATIVNA SOCIALISTIČNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA (federacija) je zvezna država prostovoljno združenih in enakopravnih narodov in socialistična demokracična skupnost, ki temelji na samoupravljanju in oblasti delovnega ljudstva. FSRJ sestavljajo socialistične republike.

Ozemlje FSRJ je enotno in ga sestavljajo ozemlja socialističnih republik. V FSRJ uresničujejo in zagotavljajo delovno ljudstvo in jugoslovanski narodi suverenost, teritorialno celotnost, varnost in obrambo, svoje mednarodne odnose, enotne temelje svojega družbeno ekonomskega in družbeno političnega sistema, enotnost gospodarstva, družbeno samoupravo, temeljne svoboščine in pravice človeka in občana in druge zadeve, ki so skupnega pomena za njihov razvoj.

Da bi bil z ustavo vpeljani družbeni in državni red učinkovit, mora biti zavarovan.

Živahne razprave o ustavi

V preteklih dneh so po naših krajih in delovnih kolektivih živo razpravljali o predosnutku nove ustave. Udeležba občanov na teh sestankih je bila povsod zadovoljiva, ponekod pa je presegla vsa pričakovanja. Občani so imeli predvsem naslednja vprašanja, pripombe in predloge:

V Osilnici in Lazah je občane zanimalo predvsem, kako bo posej s privatno lastnino, če bodo posej nove razlike v davkih za hribovske in nižinske kmete in kako je s podarjanjem zemlje oziroma posesti, kjer ni doma mladih. Občani Laz so se zanimali še, kako je s povrnitvijo škode, ki jo povzroča divjad. Doslej so dobili namreč le malo ali pa nič povrnjeno. Želeli so, da bi pristojni organi tudi to nekako uredili.

Na Rudniku je rudarje zanimalo predvsem, kako je tolmačiti tisti del predosnutka, ki pravi, da pomoči potrebnemu državljanu mora pomagati. Razen tega so vprašali še, kako je z azilom, z jugoslovanskimi narodi in še nekaterimi drugimi ustavnimi predlogi.

V Fari so želeli občani vedeti, če se bo naša republiška ustava v čem razlikovala od hrvatske ustave (ker meje na to republiko in bosta torej obe republiški ustavi vplivali na odnose s sosedno Hrvatsko). Zanimalo jih je tudi, kako je tolmačiti del osnutka, ki pravi, da ima vsak pravico do dela. Posebno pomembno pa se jim je zdelo vprašanje zasebne lastnine in v zvezi s tem arondacije. Povedali so, da so za arondacijo, vendar da so odkupne cene za zemljišča po njihovem mnenju nekoliko prenizke. Zanimalo jih je tudi, če bo občinski statut podrobneje obravnaval usodo kmetijskih območij, se pravi kmetijska vprašanja in usodo zasebnih kmetij.

V Kostelu so vprašali, kako je s pravico do brezplačnega osemletnega šolanja in kako je tolmačiti odstavek, da je družba zainteresirana, da se nezadostno razviti kraji hitreje razvijajo. Dalje so

želeli še zvedeti, kako je z žagami venecijankami.

V Tekstilani so proizvajalci spraševali, kako je z osnovnimi sredstvi, ker ni nihče lastnik (so družbena) in kako je s prenosni osnovnih sredstev na druga podjetja.

V Kužlju je volivce zanimalo, kako bo urejeno zaposlovanje med republikami (oziroma občinami), ker se sosednja hrvatska občina (drugod pa samo sosednja občina) brani zaposliti ljudi iz druge republike (drugod iz druge občine), ki delavca zaposli, odvajati nekatero prispevke občini, kjer delavec stanuje. Dalje so predlagali, naj bi nekako omejili beg mladine iz vasi v mesta, zanimali pa so se tudi za stvari, ki zadevajo privatno lastnino. Všeč jim je rotacija, ki bo po njihovem mnenju pripomogla do boljših odnosov med vodstvi podjetij in zaposlenimi.

O razpravah o predosnutku ustave v drugih krajih in delovnih kolektivih bomo poročali še v naslednjih številkah.

Razgovor o ustavi na Gregorju

(r) — V nedeljo, 4. novembra je bil na Gregorju razgovor o novi ustavi, ki ga je vodil prof. Dušan Lavrič iz Ribnice. Predavatelj je orisal značilnosti nove ustave, poslušavci pa so potem stavlili razna vprašanja. Kakor v ostalih kmetijskih območjih tudi tu ljudi najbolj zanima, če bodo kmetje še naprej ostali lastniki kmetijskih in gozdnih površin. Slemenci so se razen tega zanimali tudi za nekatera vprašanja o pokojninskem zavarovanju itd.

Ovira odstranjena

Odkar je bila asfaltirana cesta Žlebič—Dolenja vas je ovirala pri žagi v Dolenjih Lazih (poleg kamnoloma) cestni promet hiša, ki je napol stala na cesti. Naglo se razvijajoči promet je vedno odločneje narekoval odstranitev te »naravne« prometne ovire, kajti prav lahko bi prišlo do težje prometne nesreče. Te dni so delavci ribniške Komunale zavili krampe in v nekaj dneh ovire že ni bilo več. Kjer je še ped dnevi stala hiša, je že stekel pomet.

Iz Predgrada

(J. Š.) — Konec preteklega meseca je bila v Predgradu razprava o predosnutku nove ustave. Predaval je Ivan Širaj iz Kočevja. Udeležba poslušalcev je bila precejšnja. Poslušavci so po predavanju zastavili predavatelju več vprašanj in predlogov, predvsem o kmetijstvu in gospodarstvu.

MLADINA AKTIVNA

(J. Š.) Predgrad — Naš mladinski aktiv je zelo aktiven. Pred kratkim je mladina organizirala zbiranje starega papirja. Akcija je uspela. Nabrali so preko 100 kg papirja, ki ga bodo prodali kočevskemu Odpadu.

Podobna ovira je tudi v Ribnici, poleg PLM, ki tudi predstavlja ozko grlo v prometu. To stavbo bodo verjetno, kakor smo zvedeli, porušili prihodnje leto.

KRAJEVNI URADI KOT POSEBNA OBLIKA SPREJEMNIH PISARN

Krajevni uradi so sicer samostojni posebni upravni organi, vendar je njihov delokrog večinoma zelo podoben delokrogu sprejemnih pisarn. Zato večina tega, kar smo navedli za sprejemne pisarne, velja tudi za krajevne urade.

*

Z razvojem družbenega in delavskega samoupravljanja postaja naša državna uprava vse bolj strokovni pomočnik v gospodarskem in družbenem življenju. Zato tudi odnosi med upravo in državljani postopoma dobivajo kvalitativno novo vsebino. Dokončna ureditev teh odnosov na socialistični podlagi pa terja seveda sistematičen trud. Dobro delujoče sprejemne pisarne so brez dvoma korak naprej v tej smeri.

(vp)

Tekmujte z nami!

Po uspelem občnem zboru Svobode v Stari cerkvi se je sestel novoizvoljeni odbor in izvolili začasno komisijo, ki naj sestavi program za bodoče delo s posebnim poudarkom na proslavi dvajsetletnice Zbora slovenskih poslancev v Kočevju.

V novih razmerah, ki so nastale v Stari cerkvi, je to razmeroma lahko delo. Ohrabrujoče zbiranje novih moči v Svobodi je kapital prosvetno-kulturnega dela na tem območju. Zato je komisija izbrala razmeram in sposobnostim članstva primeren program. Na prvi pogled je preobširen in pretežak, pa ni. Izbran je realno.

Prvi del programa bo izvedla Svoboda, drugi del pa bi izvajala druga prosvetno-kulturna društva in Svobode iz občin Kočevje in Ribnica.

Celoten program mora biti izveden od 29. novembra t. l. do 22. julija prihodnje leto.

Vsako tekmujoče društvo bo nastopilo na svojem področju. Izmenjavali bi gostovanja s sodelovanjem občinskih Svetov in Svobod in prosvetnih društev obeh občin.

Program v Stari cerkvi bo sledeč: Decembra bo premiera klasične komedije »Mandragola«, januarja premiera mladinske igrice »Pri nas ni več volkov«, aprila krstna predstava komedije »Košček sreče« in 22. julija premiera drame »Na koncu poti«. V tem času bomo pripravili še veseli večer.

Težišče dela bo na ramah mladine, ki je prevzela vso odgovornost za izvedbo programa ob sodelovanju starejših.

Tekmovanje ostalih društev pa je predvideno takole: Vsa društva, ki se bodo prijavila, bodo lahko izvajala dela domače in svetovne literature. Želimo po možnosti z vsebino iz NOB ali iz povojnega obdobja. Nadalje vokalni in instrumentalni koncert prireditve zabavnega značaja, predavanja v izvedbi prosvetne organizacije itd., ustanavljanje novih odsekov pri prosvetnih organizacijah ali samostojnih klubih, otvoritev novih klubskih prostorov, ustanavljanje novih odsekov, pevskih,

folklornih, športnih itd. Sploh vse aktivno delo na prosvetnem polju, poseben poudarek pa bo dan povečanju števila delavske in kmečke mladine v prosvetnih organizacijah. Vsako društvo lahko prijavi več dejavnosti, vsaka bo posebej ocenjena.

Predlagano je, da bi nagradili tri najboljše tekmujoča društva. Nagrade naj bi bile tudi za najboljše režijo in najboljšo odigrano vlogo, pevovodstvo itd.

Prosimo občinska Sveta prosvetnih društev in Svobod občin Ribnica in Kočevje, naj pošljejo svoje predloge za izvedbo tekmovanja DPD Svobodi v Stari Cerкви ali naj povabi našega zastopnika na razgovor.

Prosvetne organizacije iz obeh občin prosimo, da pošljejo svoje dopolnilne predloge in nasvete, kako bi najboljše izvedli tekmovanje, kar bomo radi upoštevali. Prijave pošljite do 29. novembra.

Posebna želja Svobode pa je, da bi se priglasilo čim več svobodnih muzikov, ki nastopajo v raznih oblikah kot terceti, kvarteti, kvinteti itd. Vsi tisti, ki niso ali pa so samo delno vključeni, bi priredili samostojen koncert po lastni izbiri programa. Ravno tako vabimo vse pevce popevk, harmonikaše, soliste itd. Koncert bi izvajali tam, kjer bi večina odločila, vsekakor pa v Ribnici in Kočevju.

Svoboda v Stari cerkvi name-rava tekmovanje obnavljati vsako leto z aktualnimi spremembami in dopolnili.

C. Novak

J
E
S
E
N

BANJA LOKA

(PK) — Konferenca krajevne odbora SZDL je dobro uspela, kar dokazuje rekordno število udeležencev, ki so zelo aktivno

sodelovali pri izbiri novega odbora in poravnalnega sveta.

Razpravljali so predvsem o organizacijskih vprašanjih, davčni politiki in kmetijstvu ter gozdarstvu. Zelo zadovoljivo je odgovarjal na vprašanja tov. Lavrič, strokovnjak za gozdarstvo pri kmetijski zadrugi. Obljubil je, da bo tudi v bodoče pripravljen pojasnjevati gozdarska vprašanja.

Vaščani so zelo ponosni na novo šolo, na klubski prostor, ki ga urejajo in na spomenik žrtvam fašističnega terorja, ki ga bodo kmalu odkrili. Na konferenci so govorili še o pripravah za proslavo 20-letnice Kočevskega zbora, ki bo prihodnje leto v Kočevju in o drugih perečih problemih domačega kraja.

C.

Uspeh našega umetnika

Naš bližnji rojak, gledališki umetnik in član Slovenskega gledališča v Trstu, Stane Starešinič, ki ga dobro poznamo tudi mi po nedavnem gostovanju v vlogi Hamleta, žanje tudi pri bratih Hrvatih lepe uspehe. Po uspešni turneji po Sloveniji, je pristal na gostovanje v Karlovškem gledališču. Za seboj ima že 18 predstav »Hamleta«, 15 v Karlovcu, dve v Zagrebu in eno v Samoboru. Povsod je bilo občinstvo nad njegovo igro

navdušeno in štedilo s priznanji.

V petek, 16. novembra ob 20. uri pa bo nastopil v Zagrebškem dramskem gledališču, torej v prvorazredni gledališki hiši, pred zelo zahtevnim občinstvom in ostrimi kritiki.

Mlademu umetniku-rojaku želimo pri tej priliki vse najboljše. Če vemo, da sedaj vlogo Hamleta kreira v hrvaščini, so njegovi dosedanji uspehi toliko večji!

C.

Razgovor o festivalu

Čeprav je ribniški festival že krepko za nami in smo že dovolj pisali o njem, se nam zdi, da moramo še vseeno zapisati nekaj besed, posebno še, ker se je treba že sedaj pripravljati na prihodnji, tretji festival. Poiskal sem predsednika festivalskega odbora Milana Češarka in se pogovoril z njim o nekaterih značilnostih in pomenu ribniških festivalov in še posebej o pripravah na prihodnjega.

»Prvi festival je imel namen prikazati predvsem gospodarski napredek občine,« je dejal general Laudan, kakor ga je malce hudomušno imenoval kolega od Ljubljanskega dnevnika, »bil pa je tudi velika politična in kulturna manifestacija (kar naj bi bili vsi naši festivali). V bodoče naj bi festival prikazoval gospodarska prizadevanja naše komunne vsakih pet let, poudarek pa bi bil predvsem na kulturnih prireditvah; namreč Ribnica je precej oddaljena od kulturnih centrov in kultura zelo redko zaide k nam...«

— Kakšna bo bodoča organiza-

cija festivalov? Ali ne bi postal ribniški festival nekakšna kulturna ustanova, ki bi skrbela za vse kulturno življenje v Ribnici (v sodelovanju s Svobodo)?

»Po mojem je naloga festivalov razgibati kulturno življenje v Ribnici in nuditi obiskovavcem čim kvalitetnejše kulturne prireditve. Morali bi imeti stalni festivalni odbor (kar bi morda odgovarjalo pojmu »kulturna ustanova«), le-ta pa naj bi pripravljala festivalske prireditve vse leto, ves čas naj bi razmišljal o tem. Če bi postal naš festival stalna kulturna ustanova, bi seveda moral ObLO v proračunu

zagotoviti nekaj sredstev, čeprav bi krili prireditve v glavnem z vstopnino...

Ribnica ima čudovit letni oder,

ki nam ga marsikdo zavida, vendar je večinoma neizkoriščen. In prav naloga festivalnega odbora

(ali kakorkoli ga imenujemo) bi bila, čim koristneje izrabiti gledališče v gradu (gostovanja, pa tudi domače prireditve). Seveda bi bile potrebne na odru še nekatere tehnične dopolnitve.

Mislím, da bi morali prihodnji festivali trajati dalj časa, morda štirinajst dni, ker je program za en teden preveč nabit, prireditve pa naj bi bile, morda, vsak drugi dan. Kdaj kasneje bi lahko tudi uvedli abonmaje za festivalske prireditve...

Na koncu bi dodal še to, da se moramo temeljito pripraviti na prihodnji festival, ki se bo približno skladal s proslavo 20-letnice Kočevskega zbora. Festivalni odbor bo moral stopiti v stik s Kočevjem, da bi vskladili prireditve.

Vsekakor pa želim, da bi postali naši festivali resnično naši, ribniški, da bi postali merilo kulturnega dela, toda ne le vsakega septembra, ampak skozi vse leto in da bi nudili obiskovavcem vse tisto, kar razumemo pod imenom umetnost.»

(vec)

»Fager pa jaga...«

Sodeč po vesteh, ki so jih poslali dopisniki našemu uredništvu in po raznih sejah (ObLO, svet za kmetijstvo in gozdarstvo itd.), je v naših gozdovih precej divjadi. Prav zaradi tega sem z veseljem sprejel vabilo enega od vodij Lovske družine Kočevje, naj se udeležim (s fotografskim aparatom in beležko) pogona na divjad, ki ga je organizirala kočevska lovska družina v okolici Strug...

...In tako sem predzadnjo nedeljo zjutraj s polno torbo mahal proti Kolodvorski restavraciji, kjer so imeli lovci zborna mesto...

LOVSKE NAVADE

Nevšečnosti so se začele že na poti do Kolodvorske restavracije. Neki pes volčjak, ki se je potepal po mestu, je zavohal v moji torbici pečenko. Tekal je ob torbici, jo ovohaval in se ni dal odgnati.

O pripetljaju s psom sem v restavraciji potožil lovcu Andreju, ki me je poučil:

— Če hočeš biti pravi lovec, se moraš kar privaditi, da boš dajal psu meso, kosti pa sam pojedel.

meček pa je nekje zadaj še boleče zacvilil pes, ker mu je neki lovec stopil na nogo.

NA GONJAČE NE STRELJATI!

Na nekem gozdnem križišču smo se po približno eni uri hoje in sopihanja ustavili. Lovci so posedli in prižgali cigarete. Starejši, plešasti in okrogli lovec se je potlen in zasopljen pripravljal, da se bo usedel na posekano deblo. To ga je veljalo precej napora, ker je pri tem opravilu milo vzdihoval:

— O Jezus...

Ko je z roko dotipal deblo in počasi sedel, je dodal:

— ...in Marija...

Ko pa je že sedel, je vzdih olajšano zaključil:

— ...in sveti Jožef... (ter se oddahnil).

Počitka je bilo kmalu konec. Vodja je poveljeval zbor. Zbranim lovcem sta potem dajala z Andrejem navodila za lov. Zapomnil sem si le tisto:

— Na gonjače, lovce — sosede in pse ne streljati!

Užaljeno sem pomislil:

— Na novinarja pa lahko.

POGON SE ZAČNE

Lovci so žrebali za stojišča. Priključil sem se Andreju na tretjem stojišču. Lovci, ki so šli mimo naju, so želeli »Dober pogled«, nekdo pa naju je še zbudel:

— Vama pa ne bo treba streljati, ko sta dva. Divjad bosta lahko kar z rokami polovila.

Andrej je izbral položaj zase in zame ter s puško ob licu preizkušal, kam bo lahko streljal, če se bo prikazala divjad. Jaz sem na-

Na preži

PRVA SRNICA

Avtobus, ki nas je čakal pred restavracijo, je bil kmalu poln lovcev, psov in gonjačev. Šofer je pognal proti Strugam, med potjo pa smo pobrali še nekaj lovcev in gonjačev.

Prvo srnico smo zagledali že v Stari cerkvi. Vitka je z drobceni koraki šla po cesti proti gostilni, toda lovci jo (z eno izjemo) sploh niso opazili, najbrž zato, ker je imela dve nogi premalo.

DANES BO PADEL JELEN

Precej pred Strugami smo izstopili in se zagnali v hrib.

— Danes bo padel jelen, mi je zagotovil sosed, gonjač.

Ker se ne razumem na lov, sem prikimal, on pa je nadaljeval:

— Kaj bi naredili, če bi imeli samo eno kroglo, pred vami pa bi se pokazali štirje kosi divjadi?

— Počakal bi, da bi se postavile druga za drugo, nato pa vse štiri z eno kroglo podrl.

Ne vem, kako mu je bil odgovor všeč, ker je prav takrat zapovedal vodja pogona tišino, češ da se približujemo območju pogona.

Lovci so kljub zapovedi sopihali v hrib, da so po mojem, rimskem mnenju, pregnali vso divjad. Onadva plešasta pred menoj pa sta vlekla noge za sabo po odpadlem listju, da je šumelo, kot da raca najmanj medved. Za na-

Padlo 3000 jerebic in 8 medvedov

Kako so lovili na Kočevskem pred kakimi 300 leti, pripoveduje sam Janez Vajkard Valvazor, baron, slavnih kranjskih deželnih stanov stotnik dolenske strani in član angleške Kraljevske družbe:

»Kočevsko okrog Kočevja je cela grofija. Obljudeno je s tako imenovanimi Kočevci. Tu so mnoge visoke gore in velike z gozdom porasle pustinje, vendar pa tudi nekatere prekrasno cvetoče in bogato blagoslovljene rodovitne doline... V teh krajih se kopičijo prepelice v tako številnih jatah, da jih je knez Turjaški blagega spomina dobil v treh tednih na lovu s sokoli nad tri tisoč. Leta 1666 je nekdo, ki je bil na prepeličjem lovu, marljivo zapisoval in poslal na cesarski dvor popis, kaj je grof Wolf Engelbrecht Turjaški blagega spomina, deželni glavar na Kranjskem, v treh tednih nalovil, namreč: 2259 prepelic, 120 leščark, 26 jerebic.

Seveda so tod še druge ptice, razna divjačina, pa tudi ribe in raki... Skratka, kar koli si morejo usta zaželeli in zahtevati od rastoče narave, vse je položila v ta tla kakor v zakladnico in vse daje z darežljivo roko...«

In naprej:

»V Losinjskem gozdu na Kočevskem imajo pod bukvami in drugim številnim drevjem svoje prebivališče mnogi medvedi in druga rdeča in črna divjačina. Ko je knez Turjaški blagega spomina pred kakimi štirinajstimi leti lovil v njem, so v enem dnevu ustrelili osem medvedov; en sam medved je smrtno ranil dvanajst Kočevcev, ki so podili divjačino, vendar ni nihče umrl. In ko je trinajstega Kočevca vrgel ob tla, ki mu je tudi Medved bilo ime, ga je na njem ustrelil lovec...«

(Iz »Slave vojvodine Kranjske«)

pravil enak preizkus s fotografskim aparatom, čeprav je bilo oblačno in je z neba vedno bolj pršilo.

Andrej me je poučil:

— Gori nad nama bodo streljali košute, tu bomo pa divje prašiče, če so v gozdu.

Za nama je večkrat zavreščala šoja.

— To je živalski izdajavec, me poučil in dodal, da je za nama prav gotovo divjad.

Nekje v gozdu je dvakrat počilo, vendar niso streljali naši. Kmalu sva zaslišala lajež. Pred nama sem med drevjem in grmovjem zagledal dve beli lisi, dva psa, ki sta gonila proti nama. Pripravil sem aparat, Andrej pa puško. Vendar je stopil najbrž preveč naprej. Srna se je

obrnila in zbežala nazaj.

Nekaj trenutkov kasneje je streljal nekdo nad nama. To je bil tudi edini strel v prvem delu pogona.

Andrej je po srninem begu povedal, da je najprej mislil, da je mladica, kasneje pa je videl, da je imela že velik »predpasnik« — takrat pa je bilo že prekasno za strel.

DIVJAD VIDELI LE GONJAČI

V prvem delu pogona so videli divjad v glavnem le gonjači. Menda je pogon zajel 5 košut in jelenov, ki so gonilec pobegnili nazaj. Nekdo je videl jelena — špicarja, eden od gonjačev pa je pripovedoval, kako sta se spoprijela v jazbini njegov pes in jazbec. Slišati je bilo le renčanje. Potem pa je prišel ven pes, ki je bil okoli gobca oklan.

Lovci, vsi brez plena, so žalostno ugotavljali:

— Je bilo pa že boljše na Bizeljskem, kjer je vsaj pokalo...

DRUGI DEL POGONA:

DVA MRTVA

Lovci so se pomaknili na stojišča nižje po pobočju. Tokrat je bilo bolj živahno. Padlo je nekaj strelcev. Ko ob zaključku pogona onih, ki so imeli stojišča za nami, le ni bilo, je nekdo dejal malemu gonjaču:

— Pojdi no nazaj in vprašaj, če imajo kaj.

— Ne grem. Bodo rekli, da sem jih prišel zafrkavat.

Ko smo se zbrali, smo ugotovili: dva mrtva — lisjak in zajec. Lisjak je bil kar lep (nekdo ga je ocenil na 12 kg), zajca pa so bile same kosti, da so lovci zmajevali z glavami in ugotavljali:

— Tile Stružanci pa slabo krmijo zajce.

— Nesi ga no v ambulanto, da bodo ugotovili, kakšne smrti je umrl, je namigoval nekdo na smrt od lakote.

(Konec na 6. strani)

Kočevski lovci med malico. V sredini spredaj edini plen tistega dne: lisjak in zajček (za kate-rega so nekateri lovci menili, da je poginil od lakote).

Nova bencinska postaja

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora Ribnica so med drugim tudi preimenovali dotedanjo Upravo komunalne dejavnosti v samostojni zavod Komunala, ker ime ni več odgovarjalo obsegu njihovega dela.

Komunala vzdržuje javne ceste 4. reda na območju občine, gradi cestne objekte, vzdržuje nasade in parke, ima bencinski servis, s strojnimi parkom pa je tudi na razpolago drugim. Na njihovem območju je nad 90 kilometrov cest 4. reda, ki jih vzdržuje 17 cestarjev, zaposlenih pa je vsega skupaj 26 ljudi.

Do lanskega leta skoraj niso imeli lastnih poslovnih prostorov, oziroma so gostovali v majhni leseni baraki. Zato so sklenili zgraditi lastne prostore. Sklep je bil hitro osvojen in v dobrih štiri-

milijonov 578 tisoč din. Od tega je dal občinski ljudski odbor tri milijone, prepričani pa so, da gradnja ne bo zahtevala več kot šest milijonov din.

Prvi del bencinskega servisa je že dograjen in je pričel posloovati 8. novembra, ko je bil opravljen tehnični prevzem servisa, dva dni prej pa je podjetje Petrol, ki jim bo dobavljalo bencin, napolnilo cisterne.

Slavnostna otvoritev bencinskega servisa bo 28. novembra, pred dnevom republike. — Prihodnje leto bodo zgradili še kiosk

Upravna zgradba komunale Ribnica in bencinske postaje v Podstenah pri Zlebiču

rih mesecih zgrajena lična hišica v opuščenem kamnolomu pri Zlebiču (v Podstenah). Stavbo so zgradili popolnoma sami, njihovi cestarji, gradnja pa je stala dva milijona 100 tisoč din (lastnih). S tem ne le da so dobili lepe poslovne prostore, ampak so tudi uredili tamkajšnjo okolico.

V stavbi je razen pisarne tudi skladišče bencina, ki ga prodajajo od lanskega avgusta, ko je bila hiša dograjena. Tedaj so tudi sklenili zgraditi tam bencinsko črpalko, ki je bila sicer najprej predvidena v Ribnici, na avtobusnem postajališču pred združenim domo. Toda prostor v Ribnici je premajhen, pa tudi varno ni imeti črpalke sredi naselja.

Predračunska vrednost dosedanjih del za črpalko je bila osem

s streho, tako da bo črpalka pod streho.

Kakor stavbo so tudi črpalko zgradili delavci komunale — cestarji — po projektu podjetja Petrol. Črpalka je grajena po predpisih in nič ne zaostaja za drugimi. Naj še omenim, da je bila za Ribniško dolino res že nujno potrebna, posebno za zgornji konec, saj je črpalka v Kočevju precej daleč, še bolj pa ljubljanska! Ko bo dograjena še nova cesta, bodo imeli s prodajanjem goriva polne roke dela. Že sedaj imajo v sezoni okrog milijon 600 tisoč din prometa, izven sezone pa okrog milijon din. Zdaj, ko bo črpalko lahko vsak videl (doslej mnogi, predvsem tujci, niso vedeli zanjo), bodo lahko prodali še več goriva in ustvarili še večji promet. Uved-

li bodo tudi drugačen poslovni čas; doslej je bila odprta le osem ur, prihodnje sezone pa bodo uvedli verjetno dve izmeni, to je 16 ur, odprta pa bo vsak dan.

Mogoče še tole: črpalka je na lepem kraju, odmaknjena od naselij, vendar sredi Ribniške doline in vsakomur na roke. Lepo

je urejen tudi zapuščeni kamnolom, ki je prej prazno zijal poleg ceste. Morda pa bi bilo dobro, če bi kdaj v prihodnosti (kmalu, seveda) bencinski servis razširili še z mehaničnim servisom in periščem avtomobilov (prostora je dovolj in tudi voda je blizu!) in (morda še malo kasneje — ali prej) zgradili motel, ki bi v velikem številu privabljal v te kraje številne motorizirane turiste. No, morda, saj motel niti ni tako drag?!

(fravec)

Plan sečnje ne bo odvisen od volje lastnika gozda

Novi zakon o gozdovih pravi, naj zasebni lastnik gozda ne bo več prodajavec gozdnih sortimentov iz svojih gozdov, marveč proizvajavec surovine, torej sodelavec pri podružabljenem gospodarjenju z gozdovi, ter da je lastniku gozda zagotovljen dohodek iz gozdne proizvodnje. Ta dohodek sestavljajo: del cene lesa na panju kot priznanje za lastništvo gozda, minimalna višina cene lesa na panju je lastniku lesa zagotovljena s posebnim republiškim odlokom; priznana je plačilo vložnega dela v podružabljeni proizvodnji — posek, spravilo, prevoz in drugo. Če je lastnik gozda kmet, mu zakon o gozdovih dopušča določeno količino lesa in stranskih proizvodov — s telja — za potrebe kmetijskega gospodarstva.

Osnovne postavke, ki bodo zagotovile uspešno gospodarjenje v podružabljeni proizvodnji, so predvsem sledeče:

● gospodarski organizaciji, ki naj bo nosivec novih odnosov v gospodarjenju z zasebnimi gozdovi, je potrebno zagotoviti zadosten ekonomski interes,

● prav tako je potrebno zasebnemu lastniku gozda zagotoviti njegove dohodke od gozda, tako da ga bodo le-ti ekonomsko zainteresirali za proizvodno sodelovanje z gospodarsko organizacijo,

● zagotoviti je nujno tudi zadostna sredstva občinskemu gozdnemu skladu za pospeševanje gozdne proizvodnje,

● med lastnikom gozda in gospodarsko organizacijo se morajo uveljaviti postopno taki odnosi, ki bodo omogočili čim racionalnejšo proizvodnjo in gospodarjenje v zasebnih gozdovih po zakonu o gozdovih. Zato je končni cilj, ki ga bo mogoče doseči postopno pri podružabljenju gozdne proizvodnje, kompleksno gospodarjenje tudi v zasebnih gozdovih, pri tem pa mora biti zagotovljeno popol-

no plačilo vložnega dela lastnika gozda.

O podružabljenju gozdne proizvodnje je na zadnji seji razpravljala tudi občinski ljudski odbor Kočevje, ki je v glavnem sprejel vsa priporočila sveta za kmetijstvo in gozdarstvo. Sklenil je le, naj bi z gozdovi gospodarila le ena gospodarska organizacija (KGP), ki pa bi določena področja lahko oddala v gospodarjenje drugim gospodarskim organizacijam (n. pr. posestvu »Snežnik« ali KZ).

Za smeh

DRAMA

Pred orkestrom stoji kapelnik in ravno hoče pričeti dirigirati, ko pristopi njegov prijatelj in ga vpraša, kaj mislijo odigrati.

»Simfonijo nesmrtnim«.

»Kakšno hudičevo simfonijo, ko imaš pa na pultu namesto partiture bilanco podjetja Popoln polom«.

»Dragi prijatelj, to ni samo simfonija, to je celo drama!«

»Jager pa jaga . . .«

(Nadaljevanje s 5. strani)

DOBER POGLED

Po malici so začeli lovci že skoraj v nižini tretji del pogona. Z nekim lovcom, ki je imel novo puško, sva sedela na skalah — on meter pred menoj. (Dež je že do bro padal in kar prav mi je prišla polivinilna kapa, ki mi jo je posodil lovec Zajc.) Že takoj ob začetku pogona je nekdo precej pred nama streljal. Potem sva zaslišala v daljavi lajež psov. Lovec je vstal, se naslonil na bližnjo bukev in nameril puškino cev na pot pred seboj. Bistro je opazoval pot in (kot mi je povedal kasneje) bil prepričan, da bo prišla divjad prav po poti.

Takrat pa švigne mimo naju (2 m levo od poti in največ 4 do 5 m od lovca in mene) neslišna senca. Najprej sem mislil, da se mi je vse skupaj le zdelo, ker je

lovec trmasto gledal predse na pot. Potem sem pa le počasi, previdno okrenil samo glavo. 10 m za nama je stala in čakala na strel siva srna z belo liso na zadku.

— Lovec . . . sem zašepetal.

On pa nič. Kar naprej gleda predse na pot.

— Tovariš, srna, sem zašepetal glasneje.

Lovec trmasto gleda naprej na pot. Srna še vedno čaka in se ogleduje okoli. Lovec se ne zmeni. Srna čaka. Če dvignem roko in slikam, bo ušla in lovci, ki že tako niso nič ujeli, me bodo prekleli.

Še zadnjič sem poizkusil:

— Jager! sem šepetaje zaklical.

Tokrat je le obrnil glavo in me začudeno pogledal (češ, naj mu dam mir). Z roko sem preko ramena pokazal na srno. Lovcu so se zasvetile oči. Počasi se je začel

obračati. Srna naju je začudeno opazovala in . . . čakala. Potem je lovec dvignil puško in začel meriti, srni se je pa verjetno zdelo, da vsa ceremonija le predolgo traja, pomahala je lovcu z repkom (kot da mu je želela »Dober pogled«) in skočila v grmovje. Lovec pa se je za plen obrisal pod nosom.

Tudi v tem delu pogona ni nič padlo.

LOVEC MANJKA

Potem smo se spet zbrali, tokrat pri avtobusu. Lovci so ob slabem plenu tarnali:

— Teren je živ, divjadi pa nič.

— Ves dan jagaš, pa dlake ne vidiš.

— Vreme je krivo (nekdo mora biti kriv!).

Pred odhodom so ugotovili, da manjka en lovec. Pisal se je slučajna Zajc, zato je nekdo predlagal:

— Napravimo še pogon na zajca.

Čez nekaj minut je Zajc le prišel in se zgovoril:

— Kaj pa vem, kje imate pota! So mi rekli: »Pojdi po poti,« pa sem šel po poti, potem je je pa zmanjkalo.

Čez nekaj trenutkov je še dodal:

— Brez zajca naši jagri pa ne gredo domov, kadar grem jaz na jago. (Tokrat pa bi skoraj šli.)

NA DNEVNEM REDU SPET DIVJAD

- No, vse to se je zgodilo pred-
- zadnjo nedeljo, v ponedeljek
- pa sem šel na sejo občinskega
- ljudskega odbora. Začudeno
- sem pogledal, ko je neki od-
- bornik spet vstal in predlagal,
- da bi spet dali na dnevni red
- VPADANJE DIVJADI (škodo
- po njej in njenem odvišnem
- staležu) . . .

J. PRIMC

Turistično društvo Ribnica je sredi oktobra priredilo za člane dvodnevni izlet po italijanskih pokrajinah Furlaniji — Julijski Krajinji, Benečiji in Tržaški provinci. Ogledali smo si Gorico, Videm, Trevizo, Benetke, Trst in še nekatere druge zanimivosti.

Priprave za izlet so trajale izredno dolgo, 15. oktobra zjutraj pa je avtobus Sap-turista s trinindeset izletniki le odbrzel izpred ljubljanske postaje proti Notranjski. Po dobri uri in pol smo bili že v Ajdovščini, okrog devetih pa smo se pripeljali na obmejni prehod v Rožno dolino. Po formalnem pregledu smo se kmalu znašli v Gorici. Enourni postanek je prehitro potekel, tako da smo videli zanimivosti Gorice le od zunaj ali od daleč.

Okrog 12. ure smo prišli v glavno mesto avtonomne dežele Furlanije — Julijske Krajine, v Videm, ki ima 82 tisoč prebivavcev. Kot v Gorici živi v Vidmu in na podeželju še veliko Slovencev, tako da si lahko še povsod pomagáš z materinim jezikom. Tudi v Vidmu je na griču sredi mesta velik grad, v katerem je muzej z umetniškimi slikami. V mestu je obnovljenih veliko palač, katerih fasade so bogato in umetniško izdelane. Ogledali smo si spomenik v prvi svetovni vojni padlim vojakom. Trgovine imajo lepe izložbe, a tudi visoke cene.

Pred nami je bila 103 km dolga pot do Treviza. Okoli nas je bila na vse strani sama ravnina. Le daleč na desni severni strani so se dvigali južni obronki Dolomitskih Alp. Naselja ob cesti so bila redka in primerno velika. Z zanimanjem smo opazovali ob poti mnogo novih, ličnih eno in dvo-družinskih hišic z bogatim stopniščem z zunanje strani, na vhodnih vratih lepe zavese, na stopnišču in oknih pa mnogo lepega cvetja. Asfaltne ceste so vse z obeh strani zasejane z velikimi platanami, ki dajejo prijetno senco. Polja ob cesti so enolična, posejana predvsem s koruzo. Tako ko smo krenili iz Gorice, smo začutili toploto, kakršna je pri nas samo poleti. Desetminutni postanek v podeželski trgovini in gostilni smo porabili, da smo pogostili žejo, nato pa takoj nadaljevali pot. Avtobus je grabil gladko cesto in kmalu po drugi uri smo prispeli v Trevizo. Tudi to mesto s 60 tisoč prebivavci bi se radi temeljiteje ogledali, posebno ker sta bila dva naša sopotnika med zadnjo vojno internirana v Trevizu. Večina pa je želela, da bi prišli vsaj do tretje ure v Benetke. Zato nam je voščnik po zvočniku razložil vse važne zanimivosti Treviza, šofer pa je zmanjšal brzino. In še nekaj nas je privedlo do tega, da smo videli Trevizo samo iz avtobusa. Mesto ima parkirni prostor za avtobuse daleč ven od središča. Zato bi izgubili veliko časa za ogled. Se 30 kilometrov poti smo imeli do Benetk. Po cesti od Treviza do Benetk vozi že trolejbus. Mimogrede smo prevozili 20 km in prispeli v predmestje Benetk v Venezia Mestre. Zadnje mesto na suhem, ki ima veliko industrijo in rafinerijo in preko 20 tisoč prebivavcev. Na zanimivem, modernem križišču cest in železnic v zapletenih nadvozih se nam je odprl čudovit pogled na Jadransko morje in na Benetke. Po 3,5 km dolgem mostu smo se pripeljali na končni cilj prvega dne — največje in najzanimivejše turistično mesto v Evropi — v Benetke, ki imajo 342.000 prebivavcev.

Po kratkem ogledu parkirnega prostora smo se poslovili od avtobusa in vseh cestnih motornih vozil. Benetke so edinstveno mesto v Evropi, po katerem ne vozi avtomobil. Zato se je pred nami pojavil drug, nam nenavaden direndaj na vodi. V beneških ka-

nalih je bilo zelo pestro življenje. Zagledali smo gondole, ozke in dolge čolne z velikimi kljuni spredaj in zadaj. Odgovarjali bi našim suhozemskim kočijam, ker služijo za prevoz 2-4 oseb po beneških ulicah — kanalih. Zanimivo je to, da vozi gondolo voznik stoji z enim samim veslom. Razen gondol pa smo videli še veliko drugih vodnih vozil. Tovorni čolni so prevažali blago, hitri luksuzni motorni čolni pa bi odgovarjali našim osebnim avtomobilom. Zanimiv je takozvani beneški tramvaj. To so ladje, imenovane vaporetto, ki vozijo po Velikem kanalu. Veliko jih je in so zelo hitre.

V neposredni bližini avtobusne postaje — poleg nje je tudi lepa železniška postaja — so nas razmestili po sobah v hotelu. Odložili smo prtljago, se malo osvežili in že je prišel čas,

Gorica - Benetke - Trst

določen za ogled Benetk. Na najbližji postaji smo vstopili na vaporetto in se odpeljali po Velikem kanalu proti središču Benetk — proti Markovemu trgu. Veliki kanal je dolg 3 km in pol in širok okrog 50 m in je obdan z obeh strani z lepimi palačami in hoteli. Preko kanala je zdaj že več mostov, a najzanimivejši je gotovo stopničasti »Ponte di Rialto«, zgrajen in postavljen na 12 tisoč hrastovih pilotih. Preko mostu vodijo tri poti. Ob srednji poti so v vsej dolžini številne trgovine. Nadalje smo na desni strani opazili

lom. V njej je mnogo velikih slik iz zgodovine beneške republike. Med drugimi je tudi 75 slik beneških dožev. Za ogled Doževe palače in njenih umetnosti je treba vsaj 2-3 ure. Iz zadnjega trakta Doževe palače vodi na drugo stran kanala v kaznilnico »Most vzdihljajev«. Kogar je usoda zadel, da je šel kot kaznjenež iz Doževe palače po tem mostu preko kanala, se ni več vrnil. Markov trg obdajajo še znameniti urni stolp, na katerem dva bronasta kovača nabijata vsako uro po zvonu; stara in nova »Prokuracija«,

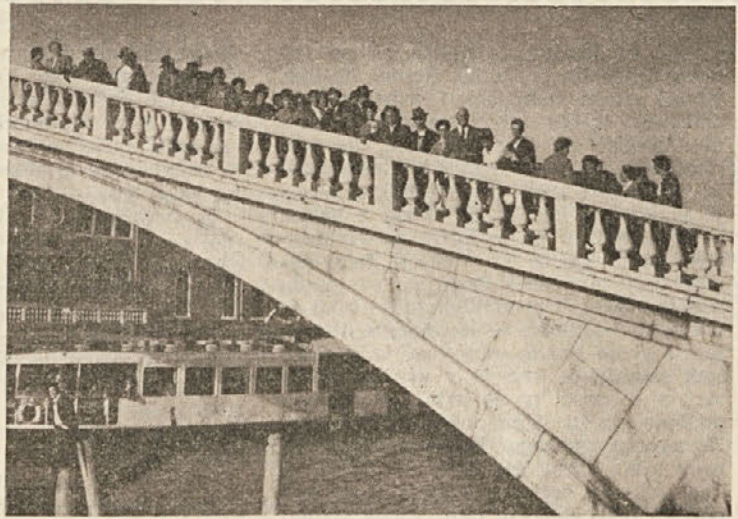

Benetke: Markov trg

napis »Akademija lepe umetnosti«. Njena pinakoteka hrani preko 800 slik slavnih umetnikov Tiziana, Tintoretta, Belinija in drugih. Komaj smo bežno spremljali čudovito lepe palače, ki so stale ob kanalu v vodi, ena lepša kot druge, in že smo bili na postaji San Marco.

Markov trg, zgrajen kot vse Benetke na pilotih, dolg 176 metrov in širok 57-82 metrov je tako veličasten, da se ga z besedo težko

po 152 m dolgi palači in ogromen, večnadstropen muzej, kjer je veličastna zbirka vse beneške umetnosti iz preteklosti. V spodnjih prostorih naštetih palač so velike trgovine z bogatimi izložbami, katere mamijo človeka z različnim bleskom, kičem in spominki. Na prostem trgu so obsežne kavarne, kjer so ob večerih razni koncerti in temu primerene cene. Na trgu je razen tega veliko golobov, ki vam za zrno koruze sedejo na ro-

Benetke: Most Scalzi, pod njim vaporetto

ke ali celo na glavo. opíše. Najlepša stavba na trgu je Markova cerkev z bogato fasado, okrašena z velikimi slikami iz mozaika, zgrajena v romanskem slogu in obdana s petimi kupolami. Prostostoječ zvonik, visok 99 m, je lepa razgledna točka, dostopna z dvigalom, od koder je čudovit pogled na Benetke in vse okoliške otoke. Poleg Markove cerkve je prečudovita gotska »Doževa palača« z bogatimi reliefi nad porta-

ke ali celo na glavo.

Kratko odmerjeni čas na Markovem trgu nam je hitro potekel in morali smo se vrniti »po suhem« v hotel, kjer nas je čakala večerja. Pot se je vila mimo trgovin, restavracij, kjer so se nam klanjali na vratih natakariji, da bi nas privabili; preko mnogih mostov in po dolgočasnih, ozkih in slabo osvetljenih ulicah. Ob sedmih zvečer smo že sedeli v hotelu pri izdatni večerji. Po večerji so odšli utrujeni sopotniki spat, drugi pa smo si ogledali nočne Benetke.

Zjutraj ob pol osmih smo odšli. Pred nami je bila 157 km dolga pot do Trsta. Spotoma smo imeli na programu nekaj zanimivih točk. Pot nazaj je bila mnogo zanimivejša, kot čez Furlanijo. Nekaj kilometrov od Benetk smo videla na desni strani velik aerodrom. Drugače smo potovali mimo vinogradov, kjer je bila ravno trgatve. Prekoračili smo znamenite reke Piavo, Livenzo, Taliamento in Sočo, vse znane iz težkih bojev v prvi svetovni vojni. Vozili smo skozi več provincijskih mest. Videli smo Červinjan, ki je bil pred nekaj desetletji še čisto slovenski; Tarvisco, industrijsko mesto celuloze, kjer je na skladownicah veliko celuloznega lesa iz Ribniške doline. Kmalu nato smo zagledali eno največjih italijanskih ladjedelnic Tržič ali Monfalcone, ki je bil pred desetletji tudi čisto slovensko naselje. Na levi strani ceste se je tiho in nemo dvigal proti nebo Doberdob, slovenskih fantov grob.

Še nekaj minut in bili smo v Trstu, ki ima 284.000 prebivavcev. Šofer je zapeljal pred »Dom pristaniških delavcev«. Začuden sem zapazil, da nosi ta dom razen italijanskega tudi velik slovenski napis. Po kosilu smo se razdelili v manjše skupine in si ogledali zanimivosti Trsta. Razen mnogih drugih trgovin smo si ogledali veleblagovnice »Upim« in novo »Stando«. Zanimive so glavne tržaške ulice kot Via Carducci, Corso d'Italia, Ponte Rosso in mnoge druge. V Trstu smo bili deležni tudi znane tržaške burje, ki je ob tem času pogosta. Mnogim sopotnikom je šla precej na živce. Zato so kaj kmalu poiskali zavetja v gostilnah. Tudi čas v Trstu je hitro potekel in ob sedmih zvečer smo se odpeljali po mnogih serpentinah proti Opčinam, proti meji. Veličasten pogled z vrha na nočni Trst bo ostal vsakemu udeležencu gotovo dolgo v spominu.

Tekst: Franjo Matoh
Foto: Drago Mohar

Naš komandant taborišča, ali po njihovo Lagerführer, je bil Nemeč Müller. Ni bil visoke rasti, čokat, z belimi trepalnicami in obrvmi in ves je bil nekam bel: lase na glavi je imel bele, obrvi in trepalnice, celo oči je imel belkaste. Rusko je govoril kakor jaz s teboj, celo »o« je poudarjal, kot bi bil doma z Volge. V preklinjanju pa je bil strahovit mojster. In le kje se je, prekleti, tako naučil svojega posla? Dogajalo se je, da nas je razvrstil pred blokom — tako so oni rekli barakam — koraka pred strojem s svojo bando esesovcev in desnico ima stegnjeno. Ima jo v usnjeni rokavici, v rokavici pa je svinčena vmesna podloga, da bi si ne poškodoval prstov. Koraka in vsakega drugega udarja po nosu tako, da se mu vlije kri. Temu je imel navado reči »profilaksa pred gripo«. In tako sleherni dan. Vsega skupaj so bili v taborišču štirje bloki in tako je danes priredil »profilakso« v prvem bloku, jutri v drugem in tako naprej. Natančen gad je bil, delal je brez premora. Samo enega si, bedak, ni mogel predstavljati: preden se je napotil, da bi nas udarjal z roko, je, da bi razvnel samega sebe, deset minut pred strojem preklinjal. Grdo je psoval, kaj vem, nepremišljeno, a zavoljo tega nam je postalo lažje: saj to vendar naše besede, naravne, ki prihajajo skupaj z vetrom iz rodne dežele... Ali je vedel, da nam je njegovo psovanje prinašalo zadovoljstvo, ki bi ga ne bilo, če bi nas ne psoval po rusko, temveč samo v svojem jeziku. Samo eden mojih prijateljev, Moskovčan, se je strahotno jezil nanj: »Kadar psuje in govori, zaprem oči in že sem v Moskvi, na Zacepi, stopam v pivnico in zaželim si piva, da se mi kar v glavi zavrti.«

MIHAIL SOLOHOV

Človekova usoda 7

Tako me je naslednjega dne po tem, ko sem govoril o kubikih, poklical sam komandant. Zvečer so prišli v barako prevajavec in z njim dva stražarja. »Kdo je Sokolov Andrej?« Odzval sem se. »Marš z nami, poziva te sam Herr Lagerführer«. Razumljivo, zakaj me je zahteval. Da bi me likvidiral. Poslovil sem se od tovarišev, vsi so vedeli, da grem v smrt, vzdihnil sem in šel. Grem po taboriščnem dvorišču, pogledujem k zvezdam, se poslavljam od njih in si mislim: »Glej, in namučil si se, Andrej Sokolov, pod taboriščno številko tri sto enaintrideset.« Postalo mi je malce žal Irinke in otrok, potem pa je žalobnost utihnila in pričel sem se v duhu pripravljati, da bi pogumno pogledal v cev revolverja kot se spodobi vojaku, da bi moji sovražniki v poslednji minuti ne opazili, kako težko mi je posloviti se od življenja...

V baraki poveljstva — cvetje na oknih, vse čisto kot pri nas v najboljšem klubu. Za mizo — celotno taboriščno poveljstvo. Pet ljudi sedi, srkajo žganje in prigrizujejo slanino. Na mizi pred njimi načeta krepka steklenica žganja, kruh, slanina, namočena jabolka in odperti lonci z različni konzervami. V trenutku sem si ogledal vso to požrtižo in ne boš verjel, tako mi je postalo slabo, da bi skoraj bruhal. Bil sem vendar lačen kot volk in odvadil sem se človeški hrani, tukaj pa toliko dobrega pred teboj... Nekako sem potlačil slabost, toda oči sem le z velikim naporom odvrnil od mize.

Naravnost pred menoj sedi napol pijani Müller, se igra z revolverjem, ga preklada iz roke v roko, me gleda kot kača in ne trene z očmi. No, jaz sem z rokami ob šivih udaril s pošvedranimi petami skupaj in glasno sporočil: »Vojni ujetnik Andrej Sokolov se vam jav-

lja na vaš ukaz, Herr Komandant.« In vprašuje me: »No, kako Rus Ivan, ali so štirje kubiki preveč?« »Tako je,« rečem, Herr Komandant, preveč.« — »A eden ti je za grob dovolj?« »Tako lo nekaj bi še ostalo.«

je, Herr Komandant, kar dovolj in ce-
Vstal je in rekel: »Izkazal ti bom veliko čast, zdaj te bom za te besede oseben ustrelil. Tukaj ni prikladno, pojdiva na dvorišče, tam boš konec vzela.« — »Na vaš ukaz,« mu odgovorim. Malo je postal, pomislil, potem pa je zalučal revolver po mizi in nalil poln kozarec žganja, vzela košček kruha, položil nanj reženj slanine, mi vse to podal in rekel: »Popij pred smrtjo Rus Ivan, za zmago nemškega orožja!«

Vzel bi iz njegovih rok i kozarec i zakusko, toda samo da sem začul one besede, kot bi me ošinil plamen. Mislim sem pri sebi: Zakaj naj bi jaz, ruski vojak, pil za zmago nemškega orožja? Kaj le hočeš, Herr Komandant? Umrli bom tako in tako in vrag te vzemi s tvojim žganjem vred!

Postavil sem kozarec na mizo, položil tudi prigrizek in rekel: »Zahvaljujem se vam za pogostitev, toda jaz ne pijem.« »Nasmehnil se je: »Mar nočeš piti za našo zmago? V tem primeru pa pij za svojo pogubo!« In kaj naj bi izgubil? »Za svojo pogubo, za rešitev pred mukami bom pil,« sem rekel. Vtem sem vzela kozarec in ga vлил vase v dveh dolgih požirkih, prigrizka pa se nisem dotaknil, spodobno sem si z dlanjo otrl usta in dejal: »Hvala vam za pogostitev. Pripravljen sem, Herr Komandant, pojdiva, pokončajte me!«

Toda gleda me pozorno in pravi: »Vsaj prigrizni pred smrtjo.« Na to mu odv-

nem: »Po prvem kozarcu nimam navade prigrizniti.« Nalije mi drugega in mi ga poda. Popil sem tudi drugega in spet se nisem dotaknil prigrizka, smelo sem stal na nogah in si mislil: »Da bi se vsaj napil, preden moram iti na dvorišče in se posloviti od življenja.« Komandant je visoko dvignil bele obrvi in vprašal: »Čemu ne prigrizneš, Rus Ivan? Ne bodi v zadregi!« »Jaz pa njemu svoje: »Oprostite, Herr Komandant, tudi po drugem kozarcu nisem navajen kaj prigrizniti.« Napihnil je lice, prhnil, potem pa se je zasmel in skozi smeh nekaj hitro govoril po nemško, videti je bilo, da je prevedel tovarišem moje besede. Ti so se tudi zasmeljali, odrinili stole, obrnili k meni svoje gobce in me že, to sem opazil, drugače pogledovali, nekako mehkeje.

Komandant mi je nalil tretji kozarec in roke so se mu tresle od smeha. Ta kozarec sem na dolgo in široko pil, odgriznil majhen košček kruha, ostanek pa sem položil na mizo. Zahotelo se mi je, da bi njim, prokletim, pokazal, da se nočem, četudi umiram od lakote, zadržati se ob njihovi miloščini, da sta v meni moje, rusko dostojanstvo in ponos in da me niso, kot so se trudili, spremenili v živinče.

Potem je postal komandant na videz resnejši, na prsih si je popravil dva železna križca, stopil neoborožen izza mize in rekel: »Evo, kaj, Sokolov — ti si pravi ruski vojak. Ti si hraber vojak. Jaz sem prav tako vojak in spoštujem vrle sovražnike. Ustrelil te ne bom. Pri vsem tem pa je naša junaška vojska prišla do Volge in v celoti zasedla Stalingrad. To je za nas največja radost in zato ti velikodušno podarjam življenje. Pojdi v svoj blok in evo ti za pogum!« in podal mi je z mize manjši hleb kruha in košček slanine.

BRANKO ČOPIĆ:

Oslovska leta

— Daj, Mile, prosim te, popazi mi malo na tegale mojega nečaka. Srborit je in razposajen, pa bi ga dečki tepli.

Potem se je obrnil k meni.

— Ti pa — jezik za zobe. Tole niso več Hašani, nisi doma, na tujem si.

Z debelimi solzami v očeh sem pospremil strica do ulice, poslavljajoč se od svojih mladostnih let. Tako bi stal in gledal za stricem kdo ve koliko časa, da me ni moj varuh Škorić objel okrog ramen in mi spodbujajoče dejal:

— Kaj bi, dovolj je solz, saj si gimnazijec.

Gimnazijec! Slaba tolažba. Daleč od svoje vasi, od doma, od matere! Morda jih nikoli več ne bom videl!

Ob tej misli so se mi nezadržno vlije solze, cela poplava, utopil bi se bil v njih. Dobrodušni, toda že utrjeni Škorić me je samo lahno potrepeljal po ramenih in zagodrnjal:

— Daj no, daj, nehaj! Danes je četrtek, za kosilo bodo cmoki z mesom in pogača. Kaj takega na vasi niti videl nisi!

In tako sem, nerodno skrivajoč solze, jedel to slavno četrtekovo kosilo, ki je poleg nedeljskih bilo edino, na kar se je v konviktu splačalo spomniti. Poleg mene je sedel plečati Škorić, strgal po že praznem krožniku in zamolklo spraveval dežurnega.

— Hej ti, skoči pa poglej, če je kaj dodatka, sicer te utopim kot mačka.

II.

V internatu sem že tretje leto in sem star, prekaljen konviktaš. In kaj to pomeni?

To je, recimo, tole:

Pravi izkušeni konviktaš mora predvsem odlično poznati svoj rodni konvikt, potem ves Bihac in naposled okolico Bihaca.

Seveda, predvsem mora poznati konvikt; to se pravi: dobro poznati prefekta in njegove navade, poznati kuharico in hišnika. Potem mora vedeti za vse kotičke, kjer se lahko v miru sestajaš in pogovarjaš s svojimi najboljšimi prijatelji in kamor se, v primeru kakšne nerodnosti, skriješ pred prefektom. Dodobra mora poznati tudi vrt, stari vodnjak v njem in vse tajne prehode, ki vodijo v druge vrtove, dvorišča in zakotne ulice.

Bihac mora poznati zaradi marsičesa: zaradi igrišč, alej, parkov, stojnic, kjer poceni dobiš sadje, slaščičarn, kina in še zaradi marsičesa drugega.

Okolica Bihaca je bila za nas kmečke otroke še mnogo bolj privlačna in nam pri srcu kot mesto samo. Tam je bilo nešteto gričkov za potikanje, pašnikov za igranje, čudovitih studencev in sadovnjakov, na katere ni nihče pazil. Tam smo se počutili, ko da smo prišli v domačo vas na počitnice.

Tudi tretje leto se je zbrala stara družina iz prvih dveh let. Spet so tu Baja »Bajazit«, Hamid »Rus«, Krsto »Bolha«, Dule Dabić »Hajduk« in ostala tovarišija. Vsi smo iz istega razreda in poznam jih bolje kot svoj lastni žep — česa vsega ne najdeš v žepu takegale dijaka pa raje ne sprašuj.

Vsakega od teh mojih tovarišev moram opisati posebej, kajti bili so tako vpleteni v moje konviktaško življenje in prigode, da dostikrat niti sam nisem vedel, kje končam jaz, in kje nadaljujejo oni.

Najprej začnimo z največjim, z Bajem!

Baja je bil največji, najglasnejši in najmočnejši dijak v vsej nižji gimnaziji in se je lahko mirne duše meril s katerimkoli učencem iz višjih razredov, razen z mojim mrkim pokroviteljem Miletom Škorićem, ki pa je hodil v sedmo.

Verjamete ali ne, Baju je internat plačevala neka cerkvena občina, ki je zanj dobivala denar od nekega našega ameriškega izseljenca. Zato so mu pravili »cerkveni sin«, čeprav se mu je mnogo bolj podalo in so ga tudi češče uporabljali turško ime »Bajazit«.

Res je Baja tu in tam imel nekakšne cerkvene in popovske popadke. Brž ko se je, recimo, v internatu prikazal nov dijaček, je Baja, velik in kosmat kot je bil, namršen stopil k njemu in z nizkim glasom zagodrnjal:

— Mali, odslej sem jaz tvoj bog Oče. Si si zapomnil, a?

(Nadaljevanje)

»... in tako danes govorijo Ribničani«

To vprašanje mi je nedavno zastavil učen mož, ko sva sedela v ribniški gostilni in poslušala mlajše može in fante iz bližnjih vasi, ki so pri sosednji mizi glasno govorili. Nikakor ni bilo mogoče razpoznati, o čem govorijo, ker je bilo slišati le zelo kosmate domače, prostaško ogabne izraze, pomešane s še bolj prostaškimi laškimi kletvinami in zabeljenimi z nič manj mastnimi ocvirki naših južnih bratov. V sobo stopi še nov gost, tudi domačin, ki je pa bil dlje časa zdoma. Od družbe nekdo vstane in ga pozdravi: »O, porka m..., prekleta k..., j... ti mater i oca, tjabo pa že dougu najš'm vidu! Daj rokuó!«, itd., seveda še z novo priklado nepotrebnih domačih in tujih okraskov, izgovorjenih sicer v smehu in šali, toda na moč grdih in ostudnih. S prijateljem nisva vzdržala in morala sva na sveži zrak. Nič se ne čudim, da je moj gost, razočaran nad sodobno ribniško govorico, zastavil zgornje vprašanje, na katerega sem mu moral žal samo pritrdilno odgovoriti, toda z obutkom sramu za vso Ribniško dolino. Po okoliških vaseh, ki sva jih nato obiskala in govorila s starejšimi ljudmi, si je mož, ki ga je v Ribnico pripeljala samo radovednost, kakšna je danes govorica našega preprostega ljudstva, svoj prvotni vtis temeljito popravil.

Vsakdo, tudi najbolj preprost in neuk človek, se mora ob takem onečaščenju materinega jezika, naše najdražje vrednote, vprašati, zakaj in čemu je tak način izražanja potreben in zakaj se ga ravno mlajši rod tako brezumno oprijemlje?

Priznati je treba, da je bil ribniški mali človek že od nekdaj nadarjen za tuje jezike, ker jih je pri svojem zdomarskem poslu tudi nujno potreboval. Toda nikdar ni svojega narečja pačil in smešil s tujkami, zlasti z umazaniami, pač pa ga je bogatil z doma neznanimi izrazi, ki so jih rabili drugod po slovenskih krajih. Ravno zaradi jezikovnega bogastva je Trubar izbral ribniško — veliko-lasko narečje za temelj slovenskemu knjižnemu jeziku. Zavedal se je pač, da Ribničani po vseh slovenskih krajih najprej in najbolj razumejo. Iz naše srede so zrasli največji oblikovalci slovenskega jezika: Levstik, Škrabec, Prijatelj in nedavno umrli Matevž Smalc. Tega dejstva bi se moral s ponosom vselej in povsod zavestno dati prevsem naš mlajši rod, ki danes v tem pogledu najbolj greši. Rad prislunhem staremu suhorobarju, ko govoriva o čemer koli, kako izbira in tehta besede ter jim skuša dati najprimernejšo obliko s tem, da dá poudarek najtehtnejši, ko jo postavi na najbolj vidno mesto. Izraženi misli ne dodaja nikakih okraskov, ne domačih, še manj pa tujih, ki naj bi verjetnost in važnost možakarke besede poglobili in podprli. Zato ribniška govorica ne pozna nobenih domačih kletev, nikar pa tujih, kakor jih je prepoln »božanski« laški jezik in so jih naši južni bratje sprejeli od turških okupatorjev. Celo neizogibnemu hudicu rad jemlje slavo in moč, da ga pomanjša v hudika, hudnika ali hudimana, kar mu prikrajšane niti ne zameri in tudi za Ribničane nima ravno prehudih posledic. Njega dni je bila v Ribni-

ški dolini najhujša žaljivka, ki je pa ne smemo šteti za kletev: »Pre-teta kruóta!«, ki je dala v medsebojnih besednih sporih tudi zadnji adut.

Starejši ribniški rod se še vedno opira na svojo nekdanjo in priznano govorico, ki ga je sto in stoletja vodila po zdomarskih potih in mu v širokem svetu tudi pridobila zaslužen sloves. Ostanje nam še vedno odprto vprašanje, zakaj si ravno naša mladina, in to že od šolskih klopi navzgor, tako brezglavo prizadeva pri izražanju svojih misli, da jim naveša domače nesramne in ogabne besede in celo tuje najbolj prostaške kletve, da je izražena misel podobna strašilu, ki je tujec ne more razumeti. Govor vendar izraža notranje misli razumnega in duhovitega človeka s potrebno mero osebnega ponosa. Samo duševni bolniki blebetajo prazne besede in jih pritikajo brez zveze, da misli izgubijo svoj pravi pomen. Če se pa fantiček hoče povelči iz prvih dolgih hlač v možakarja s tem, da si upa v družbi ziniti nesramno besedo ali da po laško zakolne, s tem le vidno pokaže svojo duševno praznino in siromaščino, ker se niti daleč še ne zaveda, da je jezik človeku najdražja svojina, ki priča o duševni zrelosti posameznika. Kakor skupnosti in o višini kulturne ravni celotnega naroda. Torej s take baže izrazi in govornimi pomagali si našega jezika prav gotovo ne bomo obogatili. Nasprotno — nujno je, da to jezikovno nesnago čimprej temeljito odpravimo, ker nam je v veliko sramoto.

Nekdo je predlagal, da bi opremili vse javne lokale z napisi, da je tako govorjenje pod kaznijo prepovedano, kar bi nas zelo po-

Le 24 prošenj in pritožb

Komisija za prošnje in pritožbe pri občinskem ljudskem odboru Kočevje je obravnavala letos le 24 zadev. Od teh je bilo naslovljenih na občinski ljudski odbor le 8, medtem ko je bilo ostalih 16 na višje pritožbene organe (kabinet maršala Tita, republiški urad za prošnje in pritožbe itd.).

V premoženjsko-pravnih in gospodarsko-finančnih zadevah so se pritožili po trije občani, 2 pritožbi sta bili s področja notranjih zadev, 3 pa s področja socialno varstvenih zadev. Najbolj boleča točka so bile stanovanjske zadeve, saj se je zaradi njih pritožilo kar 6 občanov. S področja zdravstvenih zadev je bila ena pritožba. Samo 3 pritožbe so bile vložene s področja delovnih razmerij. Dve pritožbi pa sta kot nerazvrščeni (ena je zoper sestav občinske komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov, druga pa zoper pogoste zdravstvene preglede).

Malo pritožb, posebno pa majhno število naslovljenih na občinski ljudski odbor, dokazuje, da občani ne poznajo svojih pravic ali pa da so izgubili zaupanje v upravne organe občinskega ljudskega odbora. Občinski ljudski odbor je na zadnji seji sklenil, da mora v bodoče občinska komisija za prošnje in pritožbe bolj temeljito raziskati pritožbe, da

niževalo pred tuji v naraščajočem tujskem prometu. Treba je poseči globlje in s prepričevanjem, zlasti med mladino, vplivati na vsakogar, da nesramno izražanje žali vsako dostojno družbo, kakor vse ostale goste in zapušča v njih najslabše vtise nazadnjaštva in posirovelosti na račun vsega prebivavstva. Po zadnji vojni dosežena svoboda nas še nikakor ne oprošča obveznosti sploš-

nih načel dostojnosti, ki smo jo dolžni svojemu najožjemu krogu in skupnosti.

Ribniška dolina naj vselej in povsod pokaže ponos na svoje slovne porenke, da je njena govorica eden od pratemeljev lepo donečega slovenskega jezika. Zato združimo vse moči, da to sramotno nasilje materinemu jeziku odstranimo ter ohranimo svojo značilno govorico čisto in neomadeževano, brez nedostojnih domačih, kakor tujih priveskov.

Janko Trošt

Priznavalnine znižane

Občina Kočevje šteje okoli 16.000 prebivalcev, od katerih je 2221 članov Zveze borcev (izmed teh pa je okoli 500 invalidov iz NOB), se pravi, da je kočevska občina med tistimi jugoslovanskimi občinami, ki imajo najvišji odstotek borcev in invalidov.

Komisija za vprašanja borcev in invalidov NOV je od svojega imenovanja do danes reševala 209 zadev borcev in invalidov, od tega 107 za priznavalnine, 47 za upokojitev po 80. členu ZPZ, 8 stanovanjskih zadev in 48 prošenj za razne enkratne pomoči kot: posredovanje zaposlitve, odpis raznih stroškov zdravstvene oskrbe n. pr.: prevoze z rešilnim avtomobilom itd.

Priznavalnine so prejemale predvsem socialno šibki. Največ priznavalnin je bilo podeljenih junija letos (46). Zaradi pomanjkanja sredstev pa je bila komisija prisiljena ponovno pregledati in proučiti vse užitavce priznavalnin in sklenila devetim užitavcem ukiniti priznavalnine, štirim jo ustaviti, enajstim pa znižati povprečno za 2000 dinarjev. Povprečna priznavalнина, ki je znašala prej 6800 dinarjev, se je s temi ukrepi znižala na 5300 dinarjev.

Občinski ljudski odbor, ki je na zadnji seji razpravljal o skrbi za borce in invalide, je sprejel naslednje zaključke oziroma sklepe:

● Vprašanje skrbi za borce ni samo zadeva ljudskega odbora, ampak tudi gospodarskih organizacij, zavodov in vseh občanov.

● Nujno je ustanoviti sklad za finansiranje potreb borcev in invalidov, v katerega se bo stekal del občinskega proračuna ter prispevki višjih teritorialnih enot in gospodarskih organizacij.

● Pripraviti čimprej poročilo o položaju borcev in invalidov za okrajne in republiške organe.

Regres za mleko

Zveza je pripravljena plačati po 7,5 dinarja regresa za liter mleka, pridobljenega na družbenih posestvih, če bodo prav toliko prispevali skupaj občina, okraj in republika. Občina Kočevje bo prispevala po 7,5 din regresa za liter mleka, ki ga potrošimo v domači občini, kar bo zneslo 3 milijone dinarjev. Razen tega bo prispevala tudi po 2,5 din za liter mleka, ki ga predela kočevska mlekarna, kar bo zneslo nadaljnjih 13 milijonov dinarjev. Republika bo prispevala za predelavo mleka 24 milijonov dinarjev. Toliko, kot bo sta prispevali skupaj občina in republika, pa bo prispevala tudi zveza, se pravi 40 milijonov dinarjev. Se pravi, da bo dobilo naše kmetijstvo za svoj nadaljnji razvoj 80 milijonov dinarjev.

ObLO Kočevje pa v letošnjem proračunu ni imel postavke REGRES ZA MLEKO in zato seveda tudi ni imel potrebnih 16 milijonov dinarjev (iz česar sledi, da bi dobilo naše kmetijstvo še nadaljnjih 64 milijonov dinarjev iz sredstev republike in zveze). Zato je ObLO na zadnji seji sklenil, da bo najel pri Komunalni banki premostitveni kredit v znesku 16 milijonov dinarjev, ki ga bo porabil kot regres za mleko.

Naši dvigavci trenirajo redno in brez strokovnega vodstva. Kljub temu lahko rečemo, da imajo kar lepe rezultate. Še posebej se odlikuje s tehniko Dušan Pirc. Ostali dvigujejo s slabšo tehniko, vendar tudi ti zadovoljujejo. Z malo več strokovne vadbe, ki nam jo bo v bodoče nudila zveza, bodo dosegali še lepše rezultate.

Želimo, da bi naši dvigavci v soboto dvignili več, kakor na društvenem tekmovanju.

Trije s 100 kilogrami

(T. D.) — Še do nedavnega smo v naši ekipi dvigavcev uteži imeli samo dva, ki sta dvignila nad 100 kilogramov. Danes se naša ekipa že ponaša s tremi. V kratkem se jim bo pridružil še najmlajši, Albin Vidic. Na treningu je že dosegel 95 kg. Z vajo in voljo, ki jo naši dvigavci imajo, pa bodo lahko dosegli še večje rezultate.

V soboto, 3. novembra 1962, bi moralo biti srečanje dvigavcev uteži ekip TVD Partizana Novo mesto in Kočevje. Do srečanja ni prišlo, ker je bila ekipa Novega mesta prekasno obveščena. Srečanje bo v soboto, 10. novembra 1962 ob 18. uri v Šeškovem domu.

Pretekli teden smo priredili društveno tekmovanje v dviganju uteži. V olimpijskem triatlonu so tekmovavci dosegli sledeče rezultate:

Polajnar Peter	260 kg
Pirc Dušan	215 kg
Žagar Tone	242,5 kg
Vidic Albin	225 kg
Nered Milan	247,5 kg
Šega Stane	222,5 kg

November - mesec boja proti alkoholizmu

● Mesec boja proti alkoholu — torej uničujemo alkohol do zadnjega diha (vendar ga mora ostati še nekaj za ostale mesece!)

● Pijanec: Kaj bom z brezalkoholnimi pijačami! To je navadna voda, vodo pa pijejo žabe. In jaz nisem žaba...

● Vinska modrost: Pijanec je res zoprna pojava. Kozarček mu je premalo, dva sta preveč, potem pa je tak kot opica in se mu ljudje smejejo. Sicer so pa opice zabavne živali in še v sorodstvu smo z njimi. Zakaj bi torej ne bil opica in nudil drugim zabavo? Aha, še dva deci!

● »Hk, kaj bi ne omagal, ko pa je toliko vina proti enemu same-
● Dajte mi še enega, saj je, končno, mesec boja proti alkoholizmu.

● PRVA ZGODBA

Omizje je živahno, takt veselosti pa daje starejši tovariš. Domisljice siplje kar iz rokava in vsakega novega gosta hoče utopiti v pijači...

»Kaj pa proslavljate danes, ko ste tako dobre volje?«

»Nič, alkohol uničujemo. Pa malo več sem ga spil, kot mi dovolijo dohtarji. Kaj me oni brigajo, jaz sem vesel!...«

Čez čas: »Bolj me skrbi, kaj bo dejala stara... Veš, tudi za mojo levdico ni dobro tole... toda danes je praznik in levdica naj kar lepo počaka! Jo bo že drugič bolelo, če jo hoče.«

● DRUGA ZGODBA

»Kako si kaj?«

»Slabo, slabo, kar dol lezem.«

»Ja, pa še dobro izgledaš. Tak korenjak...«

»Vidiš tistile kozolec? Ves podrt je sicer, toda še kar dobro izgleda. Ko pa bo zapihala malo močnejše sapa, se bo prevrnil. In z menoj je tudi tako. Čvrst sem samo na zunaj.«

Dvigne kozarec in zvrne pijačo vase.

»Ja, piti ne bi smel.«

»Ah, teh nekaj kozarčkov! Če bi ne pil, bi že zdavnaj šel; le to me še drži pokonci...«

»Ne vem?...«

»No, star sem že dovolj in ne bom več dolgo pil. Teh nekaj litrov še, potem pa grem...«

(Torej pijmo, če hočemo dolgo živeti!)

● TRETJA ZGODBA

»Boš belega ali črnega?«

»Črnega, to je pravo vino!«

»?«

»Takole: če pijem belega, gre do mene bela voda, če pa pijem črnega, izločam tudi belo vodo. No, in od črnega vina le nekaj ostane v meni!«

(Pijmo črno vino, belo je preveč podobno vodi!)

● ČETRTA ZGODBA

Sedeva k mizi v kotu, da bi lahko nemoteno končala pogovor, ko se približe k nama, s težavo potegne k sebi stol in ga skoraj zgreši, ko seda nanj. Obleko ima vso popackano z barvami, pokvečena čepica mu visi na levem ušesu...

Iz ust mu privre čudno grganje in le tu in tam razumem kakšno besedo. Pripoveduje, da ga vsi »zafrkavajo« in da ga to boli v dno srca...

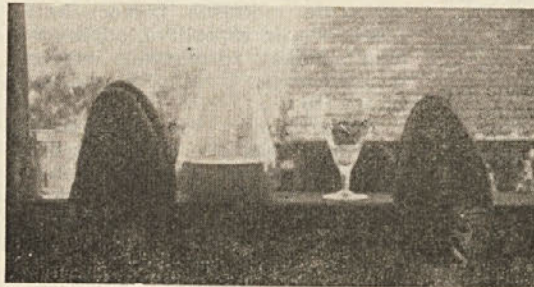
»Kako je, Nemec?« ga vpraša kolega.

»Kaj te briga! S teboj govorim samo nemško.«

»Pa boš šel še nazaj?«

»Nisem neumen,« razberem iz

njegovih jecljajočih besed. »Tja pa nikdar več, je treba preveč delati. Kaj mi koristi; nič nimam tu in nič nisem prihranil tam! Drugi seveda hranijo, garajo, toda to ni zame. Jaz lahko garam tu in bom vedel, zakaj garam, tam nisem vedel. Oni pa naj le delajo, jaz tako vse zapijem...« Oko se mu je orosilo, kdo ve,

morda zaradi pijače ali zaradi spomina na nekdanje dni, morda zaradi denarja, ki ga je že zapil («Oh, ko bi imel ves denar, ki sem ga že zapil, kako bi to pili

vsí skupaj!«) ali zato, ker nima pri sebi niti za dva deci!?

Zamislil sem se nad njim: kakšen človek je bil to včasih, in sedaj, razvalina življenja. Ali daje alkohol res moč in zdravje?

● PETA ZGODBA

Na veselici: »Veste, gospod, kako vas spoštujem in cenim,« mi zastavi pot fant, ki ga še nikdar v življenju nisem videl. Iz njega govori zaužita pijača. Ziblje se pred mano, iz ust mu zaudarjajo alkoholni hlapi in ne spusti me iz rok. Kar naprej mi govori, kako me spoštuje, kako je prijatelj s tem in onim itd. Napol ga poslušam, mudi se mi. Končno me pusti, potem ko mi da najmanj petkrat roko in ko mu zatrdim, da sploh ne bom pil, toda po nekaj korakih me zopet dohiti in zgodba se prične od kraja. Tako nekajkrat. Pol

TIHOŽITJE

(SICER MALO
PO AMERIKAN-
SKO) IN BOJ
PROTI
ALKOHOLIZMU!

ure kasneje ga vidim, kako meri pot in se zaleti — naravnost v edini kandelaber v bližini. Kasneje sem ga še večkrat videl, toda nikdar več ni spregovoril z me-

Posledice kralja Alkohola

Največ socialnih problemov, ki so posledica alkoholizma, je v kočevski občini na območju Rudnik — Šalka vas — Zeljne. Vsi primeri se začno enako in imajo približno enak konec in posledice.

Mož začne piti. Žena nekaj časa to prenaša. Potem jo začne pretepati (in morda poditi od hiše). Žena pobere otroke in zbeži. Do

možev iztreznitve počaka zunaj, prenočuje ob vsakem vremenu posklednih, pri sosedih in drugod. V družinah alkoholikov se običajno rode tudi pohabljeni in duševno defektni otroci.

Pijanec zapije precej plače, tako so otroci slabše hranjeni in oblečeni ter preskrbljeni za šolo. Zaradi tega tudi v šoli ne znajo,

domači vzgledi (pretepanje, preklinjanje, zmerjanje itd.) pa tudi privedejo do nepravilne vzgoje otrok.

Ce je mož pijanec, se mora žena slej ko prej zaposliti, da lahko preživlja otroke. Med materino odsotnostjo so otroci na cesti in spet prepuščeni slabim vplivom, ker mati ne more plačevati niti malenkostnega prispevka za varstvo otroka. (Pred dvema mesecema je Stanovanjska skupnost Rudnik zaprla vrtec v Šalki vasi, se pravi tam, kjer je zaradi alkoholizma največ socialnih problemov in kjer bi bil vrtec najbolj potreben.) Posebno težko pa je v družinah, kjer je tudi mati podvržena alkoholu. Otroci teh družin posnemajo v vsem slabem starše, kar jih pripelje na slaba pota in tudi v — vzgojne zavode.

Poraz na vsej črti

Gostinsko podjetje »Hotel Purgled« iz Kočevja je v prvih devetih mesecih lani prodalo za 70,3 milijona dinarjev alkoholnih pijač in za 8,6 milijona dinarjev brezalkoholnih pijač (medtem ko je imelo v istem obdobju lani prometa skupaj s hrano, tobakom in nočninami za 151 milijonov dinarjev. V istem obdobju letos je podjetje iztržilo za alkoholne pijače 65,3 milijona dinarjev, za brezalkoholne pijače še 6 milijonov dinarjev ne (medtem ko je celoten promet znašal le 134 milijonov dinarjev).

Najbolj občuten in zaskrbljujoč je padec prometa pri brezalkoholnih pijačah, saj se je znižal za nad 30 odstotkov (medtem ko je v večini občin ta promet porastel, ponekod celo za enkrat pa tudi za več).

Direktor podjetja je v razgovoru z našim sodelavcem dejal, da je promet padel zato, ker so imeli zaposleni v gospodarskih organi-

zacijah letos manjše osebne dohodke kot lani, ker je bil dotok tujih gostov zaradi slabe ceste letos slab, brezalkoholnih pijač pa so prodali malo zaradi visokih nabavnih (in seveda zato tudi visokih prodajnih) cen.

V pretepu poškodovan

Mesec boja proti alkoholizmu se je začel v Kočevju uspešno, saj je bil zaradi »borbe proti alkoholu« doslej le eden resneje poškodovan. Zgodilo se je takole:

V soboto, 3. novembra, se pravi v začetku meseca boja proti alkoholizmu, so nekateri delavci gradbene skupine KGP imeli v gostilni »Lovec« v Kočevju »likof«. Po nekaj urah sta se spoprijela gradbena delavca Vinko Mamut in Drago Štupnikar. Vin-

ko je zboksal in zbrcal Draga tako učinkovito, da so ga morali nezavestnega prepeljati v ambulanto, od tu pa zaradi resnejših

poškodb v novomeško bolnišnico. Prav med pretepom je zanašalo mimo gostilne še enega »borca proti alkoholizmu«, ki je dogodek takole komentiral:

— Osl! Osl! Se tepejo, se vrljajo, se štihajo (čeprav se niso »štihali«!), kaj ni škoda obleke!?

F. Grivec

Počastili smo pokojne

V Grčaricah

Kljub deževnemu dnevu se je 1. novembra pred kulturnim domom v Grčaricah zbralo precejšnje število ljudi in otrok. Predsednik ZB Franc Šega je imel pred spominsko ploščo krajši nagovor, nato pa so se vaščani napolnili na pokopališče.

Oblačno nebo in rahlo pršenje dežja so še bolj poudarili tuhost dneva. Po končanem nagovoru so šolski otroci recitali, starejši pa so odpeli dve žalostinki. Na grobovih svojcev in padlih borcev so se vaščani prepustili spominom.

Po končani slovesnosti so trije motoristi odnesli vence na obeležja padlih tovarišev v Jelenov žleb in Črni vrh.

Loški potok

(r) — V Sodolu pri Travniku je bila na dan mrtvih pred spomenikom padlih talcev žalna komemoracija, ki jo je organizirala krajevna organizacija ZB NOV Loški potok. Slovesnosti se je udeležilo lepo število ljudi. Na kraj slovesnosti je vozil avtobus.

Sodražica

(r) — Na dan mrtvih — 1. novembra je bila na pokopališču pred spomenikom padlih borcev v Sodražici žalna slovesnost, ka-

tere se je udeležilo nad 150 ljudi. Nosivec spomenice 1941 in prvoborec Alojz Šega je v imenu krajevnega odbora ZB NOV Sodražica v krajšem govoru obudil spomin na veličino žrtev, ki so darovale življenja za svobodo domovine, učenci osnovne šole pa so recitali nekaj priložnostnih pesmi. Žalna slovesnost je bila letos zelo lepa kljub slabemu vremenu.

Ob dnevu mrtvih

Pred našo šolo stoji spomenik 43 padlim borcem in žrtvam okupatorjevega nasilja. Vsako leto se na dan mrtvih zberemo šolarji ob njem. Tudi letos smo imeli 1. nov. žalno svečanost.

Pionirji smo spomenik lepo očistili in okrasili. Prinesli smo rožice in naredili lepe šopke, ki smo jih v vazah postavili okrog spomenika. Na spomenik smo položili dva lepa venca in prižgali svečke.

Spominu Ivana Kluna - Bukovčana

V torek smo v Ribnici pokopali Ivana Kluna - Bukovčana. Kako spoštovana in priljubljena osebnost je bil umrlj po vsej ribniški dolini in daleč naokoli, je pokazal njegov pogreb. Tako številno počastitev pa si je pokojnik v svojem življenju tudi zaslužil.

Leta 1906 med ustanovitvi nekdanjega Sokolskega društva in njegov praporščak. Zlasti med obema vojnama je vsestransko in uspešno deloval za razvoj in napredek Ribnice. Največje zasluge ima pri bivši Posojilnici, ki je pod njegovim predsedstvom sezidala bivšo meščansko šolo, svoje poslopje in zgradila dom Sokolskega društva. Vsa predvojna leta

Predgrad

(J. Š.) — Tudi letos smo na pokopališču v Starem trgu svečano proslavili dan mrtvih, 1. novembra. Moški pevski zbor iz Predgrada je pod vodstvom J. Smalclja zapel nekaj pesmi, P. Režek pa je spregovoril o žrtvah za svobodo, ki jih ne smemo pozabiti.

Čeprav je deževalo, se je pri spomeniku zbralo precej ljudi. Najprej je tov. upravitelj govoril o žrtvah za svobodo, potem pa smo pionirji deklamirali pesmi in zapeli žalostinke. Tudi jaz sem recital pesem Grob kraj poti. — Ljudje so stali ob spomeniku zbralo precej ljudi. ne so jokale.

Tonček Vovko, 4. r.
Sušje

Vrbe žalujke so tiho šelestele v jesenskem vetru, vdano so otresale s sebe hladne dežne kaplje. Molče smo stali pod njimi. S tesnobo v prsih smo zrlj v razmočena tla, v vence in cvetje na grobovih naših dragih. Tako po vseh naših krajih, na vseh grobovih. Spomnili pa smo se tudi vseh, ki so v štiriletni vojni dali svoja življenja za svobodo. Nad vsemi, katerih spomin bo ostal večno živ, pa mirno, tiho šeleste vrbe, vrbe žalosti in tesnobe...

Šopek cvetja na grob neznanemu borcu

Lepo poletno nedeljo smo šli na izlet na Travno goro. Prišli smo do Nove Štife. Pot nas je vodila skozi gozdiček, kjer smo se malo ohladili. Nato smo prišli na lepo sončno jaso. Na jasi ob poti sem zagledala majhen grob, kjer počiva neznan borec. Ustavili smo se. Zamislila sem se. Junak, ki se počiva tu, je morda daleč proč od svoje matere, od svojih dragih. Dal je življenje za domovino, mati pa ga je zaman čakala. Ni se vrnil. Mati je zaman spraševala, kje je padel in kje je pokopan. Uboga mati, ne ve, kje počiva njen sin. Laže bi ji bilo, če bi

vedela, kje je njegov grob.

Nadaljevali smo pot, ki je bila vedno bolj strma. Nenadoma je skočila čez pot veвериčka. Čez dobro uro smo prišli na vrh, kjer je spomenik padlim borcem. Posedli smo po travi. Sonce nas je prijetno grelo. Zagledala sem travnik, ki je bil ves v cvetju. Natrgala sem dva šopka cvetic. Enega sem položila k spomeniku padlih borcev, drugega pa na grob neznanega junaka. In to naredim vedno, kadar me pot zanese mimo tega groba.

Marta Grebenec, VI. r.,
Ribnica

Smrt ameriškega rojaka

PGD Sušje je dobilo te dni iz ZDA žalostno sporočilo, da je pred kratkim umrl v Evelethu — Minnesota rojak iz Sušja — Lojze Lesar. Ko je pred nekaj meseci zvedel, da namerava naše društvo nabaviti novo motorno brizgalno, je začel na lastno pobudo zbirati pri slovenskih rojakih v ZDA prostovoljne prispevke.

PGD Sušje čuti dolžnost, da o tako vidnem izseljencu seznanj tudi širšo javnost. In v dokaz nekaj podatkov:

Pokojni Lojze Lesar je bil rojen pred 67 leti pri Jožetovih v Sušjah. Po poklicu je bil brivec, bil pa je zelo aktiven pri vseh slo-

venskih izseljenskih organizacijah. Tako je bil polnih 45 let tajnik Krajevnega društva SNPJ in 24 let odbornik v mestnem odboru mesta Eveleth. Kot tajnik društva je bil letos izvoljen tudi za delegata oz. zastopnika za konvencijo SNPJ (občni zbor centralnega društva), ki je bila od 24.—30. septembra v Detroitu. Odšel je na konvencijo, žena pa z letalom k bolni hčeri, ki je morala na nujno operacijo. Po konvenciji se je Lojze vesel in razpoložen vrnil domov. Drugi dan so ga prijatelji čakali pred brivnico, a ni ga bilo. Odšli so v stanovanje in ga dobili mrtvega. Zdravnik je ugotovil, da ga je zadela srčna kap.

ZA STANOVANJA

Pri svetu za stanovanjske zadeve občinskega ljudskega odbora občine Ribnica je vloženih okrog 100 prošenj za dodelitev stanovanj. Svet je pred kratkim razpravljaval o dodelitvi stanovanj in od prosivcev odbral 15 ali 16 najnujnejših primerov, to je takih, ki žive v izredno slabih stanovanjskih razmerah in imajo nevarne bolezni. Vendar pa stanovanj trenutno ni; sklenili so, da dobe ti prosivci prva razpoložljiva stanovanja, verjetno tudi v novi stolpnici.

Svet za stanovanjske zadeve je tudi imenoval komisijo, ki bo pregledala gospodarjenje v družbenih stanovanjih, to je v kakšnem stanju so posamezna stanovanja. V komisiji bodo tudi zastopniki stanovanjske skupnosti in strokovnjaki, kjer bodo ugotovili, da je za škodo v stanovanju kriva stranka, jo bo morala sama poravnati. Obenem bo komisija pregledala tudi poslovanje hišnih svetov.

Nadalje so razpravljali tudi o načelni spremembi določene amortizacije pri starih in novih hišah in kakšna amortizacijska doba naj bi veljala za posamezno stavbo. To predvsem zaradi novega načina plačevanja hišnin, ki ga predvideva novi zakon prihodnje leto. Sprejeli so predlog, da mora imeti hišni svet obvezno

je zastopal koristi trga v občinskem odboru in bil več let župan. Predsedoval je Turistično — opeševalnemu društvu, zlasti pa je pomembno njegovo delo v reorganizaciji lostva zahodne Dolenjske, saj je dosegel mesto častnega predsednika Okrajne lovske zveze. Zadnja vojna mu ni prizanesla; šel je skozi italijansko in nemško internacijo.

Po naravi je bil preprost in dober, toda trden in kremenit značaj, ki ni poznal laži in sta mu bili pravica in resnica vse. S svojim življenjskim delom si je zaslužil, da bo njegov spomin ostal trgu in vsej Ribniški dolini živ in svetel.

ustrezno finančno rezervo za eventualna popravila, nad temi sredstvi pa naj bi imel kontrolno pristojni organ občinskega ljudskega odbora.

Milijonti številčnik

V Lipici, obratu kranjske ISKRE, so imeli pred dnevi majhno svečanost. Ob navzočnosti vodilnih predstavnikov industrije ISKRA in občinskega odbora Radovljica so na tekočem traku izdelali milijonti kos številčnika, sestavnega dela električnih števec, kar je pomembna delovna zmaga. Ob tej priložnosti so bili nekateri člani kolektiva, ki so največ prispevali k temu uspehu, nagrajeni.

Hkrati s proizvodnjo milijontega domačega številčnika so pričeli z velikoserijsko proizvodnjo številčnikov za Indijo. Pri 240 operacijah dela za domači številčnik so spremenili postopek proizvodnje na istem tekočem traku tako, da ob združitvi faz proizvajajo nov številčnik, ki se po dimenzijah popolnoma razlikuje od domačega. S tem racionalnim načinom proizvodnje so skrajšali delovni postopek, znižali proizvodne stroške in z najboljšo ponudbo zmagali v mednarodnem konkurenčnem tekmovanju.

ta teden za vas

KOČEVJE

V Artičah pri Brežicah sta se poročila: Dimič Alojz iz Artič 6, star 25 let in Lukaček Josipa iz Kočevja, stara 27 let.

V Kočevju je rodila Mrvar Olga, gospodinja iz Kočevja, Tomšičeva 4 — dečka.

Umrila sta Knavs Marija, gospodinja iz Zeljn 31, stara 68 let in Pirnar Jože, upokojenec iz Kočevja, Ljubljanska c. 1-a, star 63 let.

RIBNICA

Rodila je: Čampa Ana iz Otavic 3 — dečka.

Poročila sta se Lokar Karlo iz Dolenjih Lazov 14, osebni upokojenec in Knavs Pavla, gospodinja iz Otavic 32.

DOBREPOLJE

Poročili so se: Hočvar Anton, avtomehanik iz Kompolj 105, star 22 let in Bučar Antonija, slaščičarka iz Grosupljega 79, stara 23 let; Draženović Ivan, delavec iz Dabra — Otočec—Gospič, star 26 let in Hočvar Julijana, delavka iz Kompolj 105, stara 20 let.

Umrila sta Babič Alojzij iz Zdenske vasi 30-a, star 76 let in Smole Marija iz Ponikev 76, stara 81 let.

LOŠKI POTOK

Rodila je Brežič Gabriela, delavka iz Retj 111 — deklico.

V Ljubljani sta se poročila Lavrič Alojz, uslužbenec iz Travnika 46, star 28 let in Debeljak Milka, uslužbenka iz Travnika 72, stara 26 let.

Umrila je Ruparčič Antonija, preživitkarica iz Segove vasi 44, stara 84 let.

KOSTEL

V Reki sta se poročila Južnič Ančka, uslužbenka iz Fare 15 in Štimac Bogomir, trgovski potnik iz Reke.

Rodila je Mavrovič Alojzija, gospodinja iz Štajerja 2 — deklico.

ČESTITKA

Dragemu, dobremu in skrbnemu možu in očetu Martinu Ofaku iz Stružnice želijo iz srca za njegov god še mnogo zdravih let: žena Urška, hčere Angela, Mici, Ančka in Rozika z družinami ter hčerka Ivanka.

ZAHVALA

Za veliko uslugo, za prevoz z avtomobilom dne 5. 11. iz Kočevja v Staro cerkev, kjer sem še ujela zamujeni vlak, se iskreno zahvaljujem tov. Dušanu in soprogi.

Neznanka iz Velikih Lašč

»NOVICE«

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica. Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik France Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob smrti moža in očeta

JOŽETA PIRNARJA

na kakršenkoli način pomagali, sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Najiskrejša zahvala za trud posebno sosedom, učiteljskemu in proforskemu zboru šole Mirka Bračiča, trgovini Manufaktura, Trgoprometu, Opremi, Petrolu, TVD Partizan, NK Kočevje, hišnemu svetu, upokojencem in vsem ostalim.

Zalujoča družina Pirnar.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, tašče, tete in stare mame

MARIJE KNAVS iz ŽELJN

se najlepše zahvaljujemo vsem darovavcem vencev in cvetja, posebno pa ženam iz Zeljn, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočile na pomoč, zdravnikom za lajšanje bolečin in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči družini Knavs, Grmovšek in ostalo sorodstvo.

OBVESTILO

Ker je predvidena zamenjava osebnih izkaznic, obveščamo cenjene stranke, naj si pravočasno priskrbe potrebne fotografije, da jim potem ne bo treba predolgo čakati. Priporoča se FOTOLIK KOČEVJE.

PREKLIC

Podpisani Petek Martin iz Staroga loga preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel upravniku Kmetijske uprave Stari log tov. Bobiču Janezu in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Petek Martin

KINO

KOČEVJE: 9. do 11. novembra ameriški barvni CS film »Potovanje v sredino zemlje«, 11. novembra matineja »Klempo — Veliko potovanje«, 12. do 13. novembra italijanski barvni film »Ne pozabi me«, 14. in 15. novembra angleški film »Ni drevoja na ulici«, 16. do 18. novembra ameriški barvni film »Dirka za soncem«.

RUDNIK: 10. in 11. novembra gruzinski barvni film »Beli sužnji«, 17. in 18. novembra francoski film »Do zadnjega diha«.

RIBNICA: 10. in 11. novembra ameriški film »Minuta za umor«, 17. in 18. novembra jugoslovanski film »Balada o trobenti in oblaku«.

SODRAŽICA: 10. in 11. novembra ameriški film »Vremenar«, 17. in 18. novembra ameriški film »Risarka modelov«.

STARA CERKEV: 10. in 11. novembra norveški film »Devet življenj«, 17. in 18. novembra jugoslovanski film »Deveti krog«.

LOŠKI POTOK: 11. novembra ameriški film »Obtežilna priča«, 18. novembra slovenski film »Vesela«.

VELIKE LAŠČE: 10. in 11. novembra italijanski barvni CS film »Škandal na plaži«, 17. in 18. no-

vembra ameriški CS film »Mladi levi«.

PREDGRAD: 10. in 11. novembra francoski film »Parižanka«, 17. in 18. novembra jugoslovanski film »Kapo«.

DOBREPOLJE: 10. in 11. novembra amer. barvni film »Osamljeni maščevalec«, 14. novembra francoski film »Taksi in prikolicca«, 17. in 18. novembra ameriški barvni CS film »Avtobusna postaja«.

PONIKVE: 15. novembra francoski film »Taksi in prikolicca«.

BROD NA KOLPI: 10. in 11. novembra italijanski film »Siromašni a lepi«, 17. in 18. novembra italijanski film »Lepe a siromašne«.

Divjad na Slemenih

(r) — Na slemenskih poljih je povzročila divjad doslej že veliko škodo. Oškodovani kmetje pravijo, da je treba nekaj ukreniti za zatiranje divjadi. Težava je tudi v tem, ker lovska družina nima dovolj denarja za povračilo škode, ki jo napravi divjad.

Obvestilo naročnikom

Cenjene naročnike »NOVIC« obveščamo, da smo tej številki priložili položnice za naročnike izven Slovenije. Prosimo vse, ki še niso poravnali naročnine za leto 1962, da nam dolžni znesek nakažejo po priloženi položnici. Prav tako prosimo sorodnike, ki plačujejo naročnino svojem v inozemstvu, da jo poravnajo, sicer bomo primorani ustaviti pošiljanje časopisa.

UPRAVA

RAZPIS

Upravni odbor »Komunale«, podjetja komunalnih dejavnosti Kočevje

RAZPISUJE

prosto delovno mesto gradbenega tehnika z najmanj 3-letno prakso v operativi za vodjo gradbenega oddelka.

Plača po pravilniku. — Ponudbe zbiramo do zasedbe delovnega mesta.

RAZPIS

Solski odbori osemletk Vas — Fara, Mirko Bračič Kočevje in Jože Šeško Kočevje

RAZPISUJEJO

prosta delovna mesta:

1. Vas — Fara: mesto tajnika — za vodenje šolske administracije in finančnega poslovanja;
2. Mirko Bračič: mesto samostojnega računovodje — za vodenje celotnega finančnega poslovanja;
3. Jože Šeško: mesto samostojnega računovodje — za vodenje celotnega finančnega poslovanja.

Pogoji: ustrezna šolska izobrazba in praksa.

Osební dohodki po šolskem pravilniku.

Rok prijav 20. november 1962.

Pismene ponudbe naj vsebujejo opis dosedanjih zaposlitev in kvalifikacije.

Nastop službe 15. 12. 1962, oziroma po dogovoru.

Spored RTV Ljubljana

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Sobota, 10. novembra: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 9.25 Filmska glasba, 10.55 Vsak dan nova popevka, 12.05 Kmetijski nasveti — inž. Jože Rihar: Zatiranje krpeljev na čebelah, 12.15 Dalmatinske narodne pesmi, 13.30 Za začetek sobotnega popoldneva, 14.05 Ena Haydnovih simfonij, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.40 Med amaterskimi zbori, 17.05 Gremo v kino, 18.10 Za ples in razvedrilo, 18.45 Naši popotniki na tujem, 20.00 Novo v studiu — 14, 20.50 Za konec tedna — ples, 22.15 Odčaja za naše izseljence.

Nedelja, 11. novembra: 8.00 Mladinska radijska igra »Volk nikoli ne trka«, 9.05 Dopoldanski sestanek z zabavno glasbo, 10.00 Se pomnite, tovariši... 11.35 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.30 Za našo vas, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Popoldne v prijetni družbi, 16.00 Humoreska tega tedna, 17.05 Izlet na Havaje, 18.30 Športna nedelja, 20.00 Izberite melodijo tedna! 22.15 Skupni program JRT.